arh.02/10

EESTI ARHITEKTIDE LIIDU TEATAJA › NEWSLETTER OF THE UNION OF ESTONIAN ARCHITECTS

› EALi esimehe avaveerg A2

› EALi eestseisuses A3

› Lõppenud arhitektuurivõistlused A18

› Võistluste eelteave A19

› EALi teated A19

› Arhitektuurikeskuse teated A20

› EALi välissuhtlus A21

› Teated seenioridele A23

Mõttekimmid

Suvi on katuselappimise aeg. Tegu ennast tehes võib mõte minna rändama ja miks mitte ette võtta oma tegemiste-toimetamiste ja ideede paikasättimine-korrastamine. Seetõttu koosneb minugi jutt teemafragmentidest, laastudest või siis kimmideks nimetatud sõnasättimistest. Need on kummitavad teemad, mida sooviksin teiega jagada.

Projekteerimisalal toimub segane tõmblemine, omamoodi Browni liikumine, mis vajab korrastamist. Kes on magnet, kes osakesed ritta seab? Kas oleme need meie, arhitektid, või hoopiski projektijuhid, arendajad-ehitajad? Praegu oleme kaose osad ja magnet on minemas kellegi teise kätte. Kas taandume suures saginas tundmatuteks osakesteks ja jõujooned sätitakse paika meist sõltumatult? See on siis üks mõtlemisharjutus.

Kas arhitekt on muutunud pakendajaks ja sisu antakse ette mujalt? Kas sellist toodet tahame müüa, kontrollimata sisu, mis on võib-olla võlts? Ei saa me ilma energiatõhususest aimu omamata ega BIMita. Uued tehnoloogiad ja meetodid tuleb omaks tunnistada ning osata neid rakendada, sest muidu, mine tea, mis paki sisust saab. Või kuidas? ... Teine mõtlemisharjutus.

EALi büroo-omanike sektsiooni initsiatiivil otsustasime algust teha arhitektuuriklastri loomisega. Klaster koondab ambitsioonikaid arhitektuuribüroosid ning asub koostöös parendama büroode ühistegevust. Eesmärk on tugevdada koostöö toel arhitektuuriettevõtlust. Suurendada energiatõhusust projekteerimises, arendada büroode toimimise ja statistika masinavärki, näha ette konstruktiivsem koostöö ülikoolidega ning koostöös Arhitektuurikeskuse ja EASiga eksportida suunatult teenuseid. Võimaluse korral abiks olla konkurssidel osalemisel. Kas sellise algatusega ühineda? Mis kasu sest võiks igaühele meist tõusta? ... Kolmas mõtlemisharjutus.

Ja mida energiatõhusus Eestis tegelikult tähendab ja mida toob meile kaasa mudelprojekteerimine? Kui palju on selles müügimeeste manipulatsiooni? Kuhu ses kõiges paigutub meie isaisade talupojatarkusele rajatud ehitustraditsioon? ... Neljas harjutus.

Teet Kallas on kirjutanud jutustuse „Arvi kamin". Tsiteerin üht lõiku Arvi mõtetest talle eriliselt keerulisel hommikul: „Arvi oli arhitekt, niisama hästi oleks ta võinud sel hetkel küll tuuker olla. Või näiteks sotsiaalkindlustuse minister, miks mitte? Või rohutirts ... arhitekt või rohutirts, suvi või sügis, ei mingit vahet."

Ja mõni lehekülg edasi: „Kamina väliskuju ja mõõtmed võivad olla erinevad, kuid üldreegliks kamina kujundamisel on lihtsus, hind, proportsioonid. Kamin peab sobima ruumi üldkujundusega, peab olema meeldiv, kuid ei tohi tükkida esile ...".

Tore lugeda, loogiline. Nii arutleb ehitamisest eestiaegse kooliga meister. Ei sõnagi sellest, et lõõr peab olema nii ja nii suur, korsten kivist, segu savine jms. Kas kamin peab olema joonistatud pliiatsi, reisfeedri või rapidograafiga, kalkale või vatmanile – need on lihtsalt asjad, vahendid, mida pole vaja ekstra välja tuua ja normeerida.

Nii et minu soovitus: võimaluse korral suvel veel kord üle lugeda „Arvi kamin" ja miks mitte ka Ayn Randi romaan „Allikas", mis kujutab noore arhitekti kujunemist suure büroo juhiks. Mõlemad lood pärinevad ajast, kus meie amet oli kirjanikke innustav, ja mõlema raamatu sündi on inspireerinud reaalsed, lihast ja luust arhitektid. Head lugemist!

Peeter Pere
EALi esimees

EALi eestseisuses

4. märts

Eestseisus **kinnitas** EALi juhatuse liikmete vastutusalasse jäävad EALi huvirühmad ja liidu olulisimad tegevusvaldkonnad aastaks 2010

EALi huvirühmad ja juhatuse struktuur
Huvirühmad: seeniorid, noored, tööandjad, FIEd, töövõtjad, KOV arhitektid

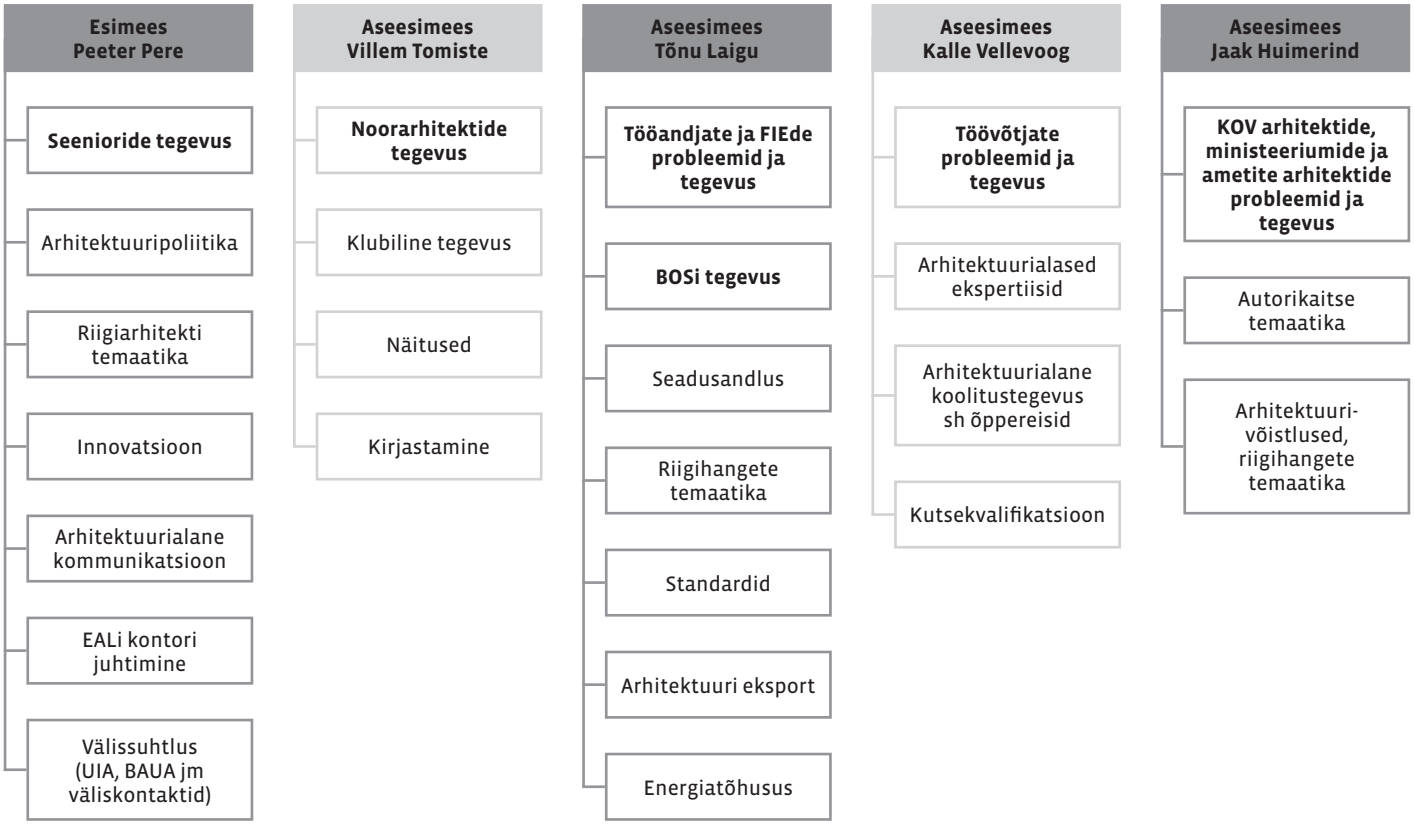

EALi juhatus **pidas vajalikuks** jätkata või käivitada 2010. aastal järgmiste teemadega tegelevate töörühmade tööd:

- arhitektuuripoliitika,
- ehitus- ja planeerimisseadusandlus,
- riigihanked, arhitektuurivõistlused (konsulteerimine, korraldamine),
- arhitekti autoriõigused,
- energiatõhusus,
- ekspertiisid.

Eestseisus **kinnitas** EALi 2010. aasta töörühmad ja nende koosseisud järgmiselt:

Ehitus- ja planeerimis-seadusandlus	**Riigihanked, arhitektuuri-võistlused**	**Arhitekti autoriõigused**	**Energiatõhusus**	**Ekspertiisid**
Tõnu Laigu, juhatuse liige	**Jaak Huimerind**, juhatuse liige	**Jaak Huimerind**, juhatuse liige	**Tõnu Laigu**, juhatuse liige	**Kalle Vellevoog**, juhatuse liige
Raul Järg	Raivo Kotov	Eva Hirvesoo	Urmas Muru	Ike Volkov
Martti Preem	Illimar Truverk	Mai Šein	Mai Šein	Oliver Alver
Toomas Paaver	Toomas Paaver	Kuno Raude	Indrek Allmann	Katrin Koov
Ike Volkov	Mai Šein	Kalle Vellevoog	Tanel Tuhal	Indrek Allmann
Ilmar Heinsoo	Loona Lepp	Villem Tomiste	Mihkel Tüür	Toomas Paaver
Meeli Truu	Ra Luhse			Tiit Trummal
Ra Luhse	Raul Järg			
Oliver Alver				
Andres Levald				
Hain Toss				
Kontori poolt toetab Liina Laineveer	Kontori poolt toetab Liina Laineveer	Kontori poolt toetab Liina Laineveer	Kontori poolt toetab Liivi Haamer	Kontori poolt toetab Signe Liivaleht

Eestseisus oli seisukohal, et kindlasti on vaja ühtlustada planeeringute vormistamise nõuded, samuti muuta nende järgimine kohustuslikuks. Linnad ja maakonnad kasutavad erinevaid süsteeme ja ka tarkvaraarendusi, seepärast on vaja kõigepealt kokku leppida, mida võtta aluseks ja mis on töö tulemus. See ei peaks hõlmama ainult leppemärke, vaid planeeringute digitaalset vormistamist laiemalt, sh joonetüüpe, jooniste kihte jms.

EALi esindajaks töörühma määrati A. Levald.

Riigiplaneeringu koostamisest
Avaldati pahameelt, et siseministeeriumi juures koostatava riigiplaneeringu töörühma ei ole kaasatud ühtegi arhitekti. Peeti vajalikuks saata ministeeriumile EALi kiri sooviga osaleda riigiplaneeringu koostamises.

I. Mald-Villand andis eestseisusele ülevaate Kulkale esitatud taotlustest ning 2010. a esimeses ja teises kvartalis plaanitavatest EALi projektidest ja üritustest.

EALi läheneva juubeliga seoses (08.10.2011) peeti vajalikuks moodustada korraldustoimkond. Juubeli puhul on plaan kokku panna film vanema põlvkonna arhitektide jäädvustamise projekti materjalidest, anda välja selleteemaline trükis ning koostada ülevaatenäitus. Näitusest ja selle eksponeerimisest Eesti Arhitektuurimuuseumis 2011. a oktoobris oli huvitatud ka K. Hallas-Murula. Juubeli raames on kavas korraldada Louis Kahni päevad ja taaselustada arhitektuuritriennaal (võimalik, et uue nime all).

Leiti, et EALi väljaantav medal võiks olla nimeline, näiteks E. Velbri eramupreemia. Nimeline medal või preemia viitaks ajaloole ning looks silla olnu ja oleva vahele.

Rakvere linnavalitsus plaanib kuulutada välja ideevõistluse, et kujundada Seminari tänav lineaarpargiks ja rekonstrueerida piirneva ala kortermajade fassaadid. Ideevõistluses on kombineeritud maastikuarhitektuurne ja arhitektuurne aspekt. Võistlusele oodatakse terviklahendusi, kus ülesande osised täiendavad teineteist, moodustades ühtse tervikliku keskkonna.

Tutvunud võistlustingimustega, oli eestseisus seisukohal, et võistlusele järgnev tegevus tuleks tingimustes sõnastada nii, et see oleks üheselt arusaadav, et tagatud saaks ühtne linnapilt ja et lõplikuks kaalukeeleks ei kujuneks hind. Õige sõnastus otsustati jätta EALi võistluste ja riigihangete korraldamise ja konsulteerimise töörühma ülesandeks.

Teatavasti korraldavad EAK ja BOS Shanghais toimuva EXPO turundusürituse oktoobris 2010. I. Heinsoo arvates võiks lisaks turundusüritusele teha EXPO ajal ka selgelt arhitektuurisuunitlusega kultuuri(koolitus)reisi Hiinasse. Selle korraldajaks võiks olla Hiina-spetsialist E. Jõeleht.

Eestseisus kiitis koolitusreisi mõtte heaks. EALi liikmetest reisihuvilistele otsustati korraldada teabepäev, kuhu kutsutakse E. Jõeleht rääkima plaanitava õppereisi kavast ja maksumusest.

Eesti Arhitektuurikeskuse (EAK) juhatusse määrati praeguse juhatuse liikme T. Laigu asemele uus EALi esindaja K. Vellevoog.

Vaadanud läbi Tarmo Kööbi EALi liikmeks astumise avalduse ja tööde kausta, otsustas eestseisus ta EALi vastu võtta.

Vaadanud läbi Johann-Aksel Tarbe EALi liikmeks astumise avalduse ja tööde kausta, otsustas eestseisus ta EALi vastu võtta.

18. märts

EALi eestseisuse koosolekul 17. veebruaril tutvustasid I. Raud ja A. Kalberg Pirita tee äärset planeeringut, misjärel leiti, et linn peaks koos tellijaga välja selgitama oma huvid ja ootused praegu Eesti Näitustele kuuluva näitusepaviljonide ala suhtes. Varasematel koosolekutel on olnud juttu ka sellest, et linn peaks algatama avalike funktsioonide üldplaneeringu.

Pirita tee äärse planeeringuga seoses **leiti**, et linnale tuleks teha ettepanek korraldada näitustepaviljonide ala ja seda piirkonda ümbritseva ala planeerimise konkurss. Enne, kui kujundatakse EALi lõplik seisukoht Pirita tee äärse ala kohta, otsustati kutsuda E. Mänd avaliku huvi esindajana järgmisele eestseisuse koosolekule, et teada saada tema seisukoht.

Võeti vastu **otsus** tasustada loovisikute stipendiumide rahast ametiasutuste tasustamata töörühmades osalevate EALi esindajate tööd. Tasumääraks jääb juhatuse ettepanekul 500 krooni tund (miinus tulumaks), tasustamisel arvestatakse koosolekute hulka ja kogupikkust. EALi eestseisus otsustab töö tasustamise vajaduse üle iga töörühma puhul eraldi. Vajaduse korral või EALi-siseste töörühmade puhul hakatakse sama tasumäära kasutama omarahastuse arvestamisel. Otsus kehtib käesoleva aasta algusest.

Eestseisus vaatas läbi T. Soansi esitatud loometoetuse taotlemise avalduse EALile ja otsustas selle rahuldada.

Estonia ooperiteatrile asukoha leidmiseks korraldatud *workshop*'il osalenud arhitektid R. Tamme ja I. Volkov ning *workshop*'i projektijuht J. Kurm (Urban Management OÜ) andsid eestseisusele ülevaate tulemustest.

Viiel arutelul analüüsiti kavandatava ooperiteatri 24 võimalikku asukohta Lasnamäest Kalarannani. Enne lõppotsuse langetamist olid sõelale jäänud kaks Admiraliteedi basseini ääres paiknevat ala (üks Arco Varale ja teine Ühinenud Kapitalile kuuluv krunt), Petrooleumi tänava pikendus, Kalaranna ehk Kalasadama krunt ja Süda tänava krunt.

Parimaks asukohaks osutus Admiraliteedi basseini ääres paiknev praegu detailplaneeringuga kaetud Ühinenud Kapitali krunt. Sinna kavandatavast ooperiteatrist peaks kujunema Tallinna linnahalli ja linnavalitsuse uue hoone vaheline tõmbekeskus. Kui kõik läheb plaanipäraselt, peaks ooperiteater avatama 2018. aastal. Kui *workshop*'i tulemusena väljavalitud kohale millegipärast ei õnnestu teatrit ehitada, tulevad kaalumisele neli eespool nimetatud krunti.

Tehti **ettepanek** uue hoone rajamisel

- analüüsida põhjalikult ja mõelda läbi ala liikluslahendus,
- kavandada teatrit vanalinnaga ühendav jalakäigutee,
- tagada side Estonia teatri praeguse hoonega,
- pidada silmas, et ooperiteatri kõrvale ei kavandataks teist monofunktsionaalset ja konkureerivat hoonet.

Workshop'i tulemus antakse üle A. Mäele, kes tellib EALilt ooperiteatrile parima arhitektuurse lahenduse saamiseks korraldatava võistluse tingimused. Võistlus on kavas välja kuulutada käesoleva aasta suvel.

Eestseisus **kiitis** *workshop*'is väljavalituks osutunud ooperiteatri asukoha heaks ning kinnitas *workshop*'i tulemuse, mille põhjal koostatakse vastavasisuline analüüs.

J. Huimerind, kes osaleb Eesti 20. sajandi arhitektuuri kaitsmise ja väärtustamise projektis ühe töörühma liikmena, tutvustas eestseisusele nimetatud projekti ja andis ülevaate tehtud tööst.

Projekti eesmärk on selgitada välja 20. sajandi arhitektuuri paremik, mis väärib riiklikku kaitset, kultuurimälestiseks tunnistamist. Viis aastat vältava projekti algatasid 2007. aastal kultuuriministeerium ja muinsuskaitseamet. Eesti 20. sajandi arhitektuuri kaitsmise projekt keskendub ajavahemikule 1870–1991.

EKA juurde moodustatud töörühm, kuhu kuuluvad ka arhitektid ja arhitektuuriteadlased, on kaks suve olnud projektiga seotud: sõitnud mööda Eestimaad ringi ja pildistanud võimalikke riikliku muinsuskaitse alla võetavaid objekte.

Hoonete kaitsmiseks ja säilitamiseks on selle projekti raames välja pakutud neli väärtuskategooriat:

- **Riiklik muinsuskaitse (kultuurimälestiseks tunnistamine)**
  Ekspertnõukogu valib objektide hulgast välja need, mis kuulutatakse kultuurimälestiseks ja võetakse riikliku kaitse alla. Objekti omanikku tuleb esmalt teavitada objekti kaitse alla võtmise soovist ja küsida temalt selleks nõusolek. Muinsuskaitse alla võtmine toob omakorda kaasa eritingimused.
- **Omavalitsuse miljööväärtuslikud hoonestusalad**
  Ühetaolise väärtusliku hoonestusega suuremad alad, ajastule iseloomulikud tervikansamblid. Omavalitsus saab kehtestada nõuded miljööalal planeerimiseks, ehitamiseks ja rekonstrueerimiseks.
- **Andmebaasis (riiklik kultuurimälestiste register) arvel olevad ehitised ja rajatised**
  Hooned on arvel riiklikus kultuurimälestiste registris, ja kui neid miski ohustab, on võimalik nad kultuurimälestisena kaitse alla võtta.
- **Dokumenteerimine**
  Kui väärtuslikku hoonet kaitse alla võtta ei saa, siis tuleb ehitis kirjeldada, dokumenteerida ja inventeerida.

Kogu materjal plaanitakse läbi töötada aastaks 2012, selleks ajaks peaks valmima ka ülevaade Eesti 20. sajandi väärtuslikust arhitektuuripärandist. Koostatav riiklik kultuurimälestiste register ühildatakse maa-ameti X-GISi kaardiga.

I. Heinsoo tutvustas eestseisusele **8-tasemelisele kutsesüsteemile ülemineku põhimõtteid**.

Kutsesüsteemi uuendamine on tingitud süsteemisisestest arengu- ja parendusvajadustest, Euroopa arengusuundumustest ning 1. septembril 2008 jõustunud kutseseadusest.

Uue kutseseaduse järgi rakendub 8-tasemeline Eesti kvalifikatsiooniraamistik, mis on seotud Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga (*European Qualifications Framework*, EQF). EQF on võrdlusraamistik, mis seostab omavahel ELi riikide kvalifikatsioonisüsteemid ning aitab muuta riikide kvalifikatsioone vastastikku arusaadavamaks ja võrreldavaks (ehkki eri riikides kasutatakse erinevaid astmestikke). Ühes riigis omandatud diplom või tunnistus seatakse vastavusse samaväärse dokumendiga teistes liikmesriikides.

Uus süsteem seob formaalhariduslikud ja kutsekvalifikatsioonid, st näiteks mingist kutsetasemest rääkides teame, milline on selle omaja akadeemiline haridus.

Uus kvalifikatsiooniraamistik teeb selget vahet rakenduskõrgkooli ja ülikooli haridusel. Rakenduskõrgkooli lõpetaja saab VI kutsetasemele (näiteks rakendusarhitekt), ülikooli või sellega võrreldava õppeasutuse lõpetaja VII kutsetasemele.

Euroopaliku põhimõtte järgi võib arhitekti tiitlit kanda vaid magistriõppe või sellega võrdsustatud õppe läbinu. Seega jääb arhitektidele VII ja VIII kutsetase. Samas on üldine soovitus hoiduda liigsetest alajaotustest. On ettepanek töötada senised arhitektide kutsestandardid ümber kolmele uue süsteemi kutsetasemele: tööversiooni nimetusteks diplomeeritud arhitekt VII, volitatud arhitekt VII ja volitatud arhitekt VIII.

Erinevalt praegusest saaksid piiratud iseseisva vastutuse õiguse ka süsteemi sisenejad (mis stiimul neil muidu süsteemi siseneda oleks!). Uute kutsestandardite väljatöötamise käigus täpsustatakse veel ettepanekut, et esmataseme arhitektil (diplomeeritud arhitekt VII) on õigus koostada iseseisvalt lihtsamaid (väiksemaid) planeeringuid ja kuni kahekorruseliste avalikkusele suletud hoonete ehitusprojekte.

Uuest kutseseadusest tuleneb ka esmataseme kutse andmise ühitamine õppeasutuse lõpetamisega, st kutsesüsteemi sisenevale noorele spetsialistile võib esmataseme kutse anda koolitaja (arhitektidele näiteks EKA). Samas säilib kutse andmise ja taseme tõstmise võimalus töökogemuse alusel praeguste kutseandjate (näiteks EALi) poolt. Seejuures oleks loomulik, kui sama eriala sama taseme kutseid kaaluks sama kutsekomisjon, hoolimata kutset andvast institutsioonist.

Töökogemuse kogunedes võib arhitekt taotleda volitatud arhitekt VII kutsetunnistust, mis kaotab vastutusõiguse ulatuse piirangud. Enamik praktiseerivaid arhitekte peaks edaspidi vastama ilmselt just sellele kutsetasemele.

8-tasemelisele kutsesüsteemile ülemineku skeem

Kutse-tase	Kutse-nimetus	Senine vaste	Formaalhariduse nõue	Kutseandja	Vastutusõigus	Ekspertiis
VIII	Volitatud arhitekt VIII	Puudub	Doktorikraad. Tänu töökogemusele võimalik tõus magistritasemelt	Kutset andev organ (nt EAL)	Kõik planeeringud ja ehitusprojektid	Keerulisemad erialased eksperthinnangud, osalemine rahvusvaheliste arhitektuurivõistluste žüriis
VII	Volitatud arhitekt VII	Volitatud arhitekt V	Magistrikraad. Tänu töökogemusele võimalik tõus bakalaureusetasemelt	Kutset andev organ (nt EAL)	Kõik planeeringud ja ehitusprojektid	Tavapärased erialased eksperthinnangud, osalemine kohalike arhitektuurivõistluste žüriis
	Diplomeeritud arhitekt VII	Volitatud arhitekt IV	Magistrikraad. Tänu töökogemusele võimalik tõus bakalaureusetasemelt	Koolitaja (nt EKA). Töökogemuse alusel andmise korral kutset andev organ (nt EAL)	Lihtsamad (väiksemad) planeeringud ja kuni kahekorruseliste avalikkusele suletud hoonete ehitusprojektid*	–
VI	Rakendus-arhitekt VI	Puudub	Rakenduskõrgkooli diplom, bakalaureusekraad	Koolitaja (nt Tallinna Tehnikakõrgkool)	Ehitusseaduse mõistes väike-ehitiste ehitusprojektid*	–

** Täpsustatakse uue kutsestandardi väljatöötamise käigus.*

Volitatud arhitekt VIII kutse vastab tasemelt formaalhariduse doktorikraadile. Need on spetsialistid, kes on võimelised koostama keerulisemaid erialaseid eksperthinnanguid, kuuluma rahvusvaheliste arhitektuurivõistluste žüriidesse jms. Üleminekul uuele süsteemile automaatselt seda taset kellelegi ei anta, vaid seda tuleb eraldi taotleda.

Uue süsteemi kehtestamisel loetakse senine volitatud arhitekt IV ja volitatud arhitekt V kutsetase automaatselt vastavaks vastavalt diplomeeritud arhitekt VII ja volitatud arhitekt VII kutsetasemele ning need kehtivad neile märgitud tähtajani, uusi tunnistusi ei väljastata. Neid volitatud arhitekt V kutsetasemeid, mis anti välja sel perioodil, kui väljastati üksnes volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsiooni, ei tunnistata automaatselt vastavateks volitatud arhitekt VII kutsetasemetele. Sel perioodil volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsiooni saanute dokumendid tuleb uuesti tasuta läbi vaadata, et määrata nende arhitektide tegelik projekteerimistase uue kvalifikatsiooniastmestiku järgi.

Spetsialistid, kes soovivad pärast uue süsteemi kehtestamist tõsta oma kutsetaset enne senise tunnistuse kehtivustähtaja lõppu, peaksid saama seda teha soodustingimustel.

Uues kutsesüsteemis ei leidu täpset vastet senisele arhitekt III kutsele, seetõttu on ettepanek selle taseme kutse andmist käesolevast aastast enam mitte välja kuulutada.

Eesti-siseselt on oluline suurendada erinevate kutsete võrreldavust, eriti lähedastes valdkondades (nt projekteerimine) tegutsejate vahel. Sellest tulenevalt on tehtud tihedat koostööd Eesti Ehitusinseneride Liiduga ja ühtlustatud 8-tasemelisele kutsesüsteemile ülemineku põhimõtted. Seejuures tasub kaalumist ehitusinseneride täiendusõppe süsteemi mõne elemendi rakendamine arhitektide täiendusõppes.

Vaadanud läbi Indrek Laose EALi liikmeks astumise avalduse ja tööde kausta, otsustas eestseisus ta EALi vastu võtta.

8. aprill

Eesti Puitmajaliidu esindajad I. Kuldkepp (juhatuse esimees) ja E. Kivisoo tutvustasid eestseisusele puitmajaliidu klastrite arendamise programmi. Nad tegid EALile ettepaneku liituda klastri algatusrühmaga ning osaleda mitte raha, vaid sisulise tegevusega panustava partnerina klastriprojektis, mille koostööpartneriteks on Eestis tegutsevad puitmajatootjad. Projekti raames soovitakse teha EALiga koostööd, et arendada pädevust ja teadlikkust puitmajade projekteerimisel ja ehitamisel. Eesmärk on teavitada koduturu kliente professionaalse arhitektuuri eelistest ning suunata Eesti majaostjat ehitama ilusamaid ja funktsionaalsemaid maju. Samuti on kavas kokku panna puitmajaprojektide link. Klastriprogrammis osalemine annab EALile võimaluse kahepoolseks koostööks puitmajaliiduga.

Ühisturunduskesksete pädevuste arendamise kaudu, s.o puitmajatootjate ja arhitektide koostöö, kus arvestatakse mõlema poole vajadusi ja nõudmisi, saab määratleda laiema koostöö vormid. Selle raames kohtutaks ja arutletaks ka võimalike koostöövaldkondade teemal.

Puitmajaliidu toodanguks on majad, mille puhul on oluline tehniline lahendus, funktsionaalsus ja välisilme. Koostöö EALiga annaks puitmajaliidule võimaluse muuta oma toodang ilusamaks ning eksportida Eesti arhitektide tööd. Klastriprogrammi üks eesmärke on puitmajatootjate profiili parendamine.

Klastriga liitumiseks on vaja sõlmida klastrileping. EALile kui programmi sisulises tegevuses osalevale partnerile liitumine rahalisi kohustusi kaasa ei tooks. Klastriga liitumine looks aluse teabevahetusele, edasistele puitmajateemalistele aruteludele. Koostöövormid EALi ja puitmajaliidu vahel töötatakse välja edasiste arutelude käigus.

Eesti Puitmajaliidu ja EALi esindajate sõnastatud eesmärgid EALi liitumise korral klastriprogrammiga:

- EALiga koostöös korraldada (sh töötada välja tüüpleping) puitmajade projektide saamiseks konkurss.
- Luua klientidele võimalus osta Eesti arhitekti kontseptsiooni alusel projekteeritud omanäoline puitmaja.
- Tagada väga hea kvaliteet teatud standardite alusel töötavate Eesti Puitmajaliidu liikmete toodangule. Eesmärk on, et klient telliks maja puitmajaliidu liikme käest ja maja projekti arhitektide liidu liikme käest.
- **Eksporditavad puitmajad märgistada: *Made in Estonia* + arhitekti nimi + EALi logo.** EALi logoga märgiste kasutamine ilma kokkuleppeta tuleks välistada.

Eestseisus on **arvamusel**, et koostöö Eesti Puitmajaliiduga on igati teretulnud. Koostööd saaks ja võiks teha ka klastrisse astumiseta – kindlasti ei saa see olla koostöö kohustuslik eeldus. Juhul, kui EALi põhikiri ei sea piiranguid klastriga liitumiseks, oldi nõus seda tegema ja klastrilepingut allkirjastama.

Tallinna peaarhitekt E. Mänd teavitas eestseisust oma seisukohast Pirita tee äärse ala planeeringu kohta. E. Mänd ei seadnud kahtluse alla ala sobivust elamispiirkonnaks. Samas ta ei välistanud, et sinna võiks sobida avalik ühiskondlik hoone, kuid linn ega riik ei saa kunagi nii jõukaks, et oma rahaga see ala ära osta, rajamaks sinna avalik hoone. Ja millise hoonega võiks sel juhul tegemist olla? (Märkuseks: Pirita tee äärne ala oli vaatluse all ka Estonia ooperiteatri asukoha valikul, kuid ei leidnud toetust, kuna asub kesklinnast liiga kaugel). E. Männi sõnul ei saa kindlasti väita, et uue planeeringu teoks tegemisel jääks ala suletuks – planeering näeb ette sinna üldkasutatavate kergliiklusteede, pargialade jm rajamise.

EALi ettepanekut **korraldada Pirita tee äärsele alale uue planeeringu saamiseks võistlus** ei kiitnud E. Mänd heaks. Selleks on vaja lähtepositsiooni ja raha, linnal pole aga kumbagi. Kes oleks võistluse tellija – kas linn või maaomanik? Kui linn, siis peaks linnal olema väga tugev ja ka poliitiliselt aktsepteeritud ettekujutus sellest alast. Eestseisus on seisukohal, et Tallinna linnavalitsusel peabki olema poliitiline, funktsionaalne ja teatud määral ka mahuline ettekujutus linna vajadustest lähtuvatest arhitektuursetest suundumustest. Leiti, et alale avaliku funktsiooni saamine (nt spordihalli, kohviku,

restorani, staadioni vms rajamine) peaks olema võimalik ka siis, kui krunt kuulub eraomandisse.

EALi ettepanekusse **algatada Tallinnas paiknevate ühiskondlike hoonete teemaplaneering ja leida reservpiirkonnad riiklikult tähtsatele avalikele hoonetele** suhtus E. Mänd kõhklevalt. Küsitav on, kas teemaplaneeringuga on reaalselt võimalik sellist reservpiirkondi fikseerivat dokumenti volikogus kehtestada. Reservpiirkondade kaardistamisel tuleks need kindlasti funktsiooniga siduda. Kuid mis on need avalikud hooned, millele tuleks ruumi reserveerida? Eestseisus on arvamusel, et linnal ja riigil peaks olema ettekujutus ühiskondlikult tähtsatest avalikest objektidest, mida soovitakse näiteks 20 aasta jooksul rajada ja millele tuleb reserveerida maad.

Otsustati:

- Võtta Pirita tee äärse ala planeerimise temaatika 15.–16. juuni EAK linnafoorumi päevakorda. Foorum annaks avalikkusele võimaluse kaasa rääkida. Pirita tee äärse ala planeering võiks olla ka üks pressihommiku arutlusteemasid.
- Korraldada Pirita tee äärse ala kontseptsiooni saamiseks võistlus (**kontseptsioonivõistlus**), kuna avalik huvi kaalub üles erahuvi ja tegemist on eriti suurt huvi äratava piirkonnaga.
- Et tulevikus tagada eriliselt huviäratavate ja märgiliste piirkondade planeerimise ning ruumilise lahenduse kontseptsiooni leidmine arhitektuurivõistluste kaudu, tuleks ehitusseaduses sätestada, millistel juhtudel on piirkonna planeeringu kontseptsiooni saamiseks kohustuslik korraldada arhitektuurivõistlus.
- Sõnastada kontseptsioonivõistluse **lähtepositsioon**. Tallinna linnavalitsus võiks olla üks võistluse osapooltest ja ühtlasi rahastaja.
- Küsida riigilt ja linnalt, milliseid avalikke hooneid plaanitakse lähitulevikus (nt 20 aasta jooksul) Tallinna rajada. Tallinnas paiknevate avalike hoonete teemaplaneeringu koostamisel saaks tugineda funktsioonidele.
- Koostada Tallinna linnavalitsusele kiri, milles **pakkuda linnale EALi kaasabi** Pirita tee äärse ala planeeringu lahendamiseks.

Jõgeva linnavalitsuse arhitekt A. Örd tutvustas eestseisusele ASi Amhold koostatud Jõgeva kohtu- ja politseihoone eskiisprojekti ning palus eestseisusel anda sellele hinnang. Projekteerija oli leitud RKASi korraldatud riigihanke teel.

Eestseisus tutvus eskiisprojektiga ning **pidas seda sobimatuks ja ebaprofessionaalselt lahendatuks**. Avaldati arvamust, et Jõgeva peaväljaku äärde ehitatavatele hoonetele kehtivad eriti ranged arhitektuursed nõudmised. Nii peab ka kõnealune hoone tulema esindusliku arhitektuuriga, luues Jõgeva keskusele linnaruumilist lisaväärtust. Eestseisuse seisukoht on, et riiklikult tähtsatele objektidele parima arhitektuurse lahenduse saamiseks on vaja korraldada avalik arhitektuurne ideevõistlus. Seda mitte tehes on Riigi Kinnisvara AS rikkunud avalike hoonete projekteerimise head tava.

Otsustati saata Jõgeva linna- ja maavalitsusele ning Riigi Kinnisvara ASile EALi seisukohti väljendav kiri ettepanekuga korraldada hoonele sobiva projekti saamiseks uus, avalik arhitektuurne ideevõistlus.

Kõne all oli Narva politsei- ja päästeameti ühishoone projekteerimistööde ja autorijärelevalve väljakuulutatud riigihange, mille dokumentides nõutakse BIM-mudeli koostamist.

Oldi **seisukohal**, et riigihankes osalemise kvalifitseerimise tingimuseks ei tohiks olla, et taotlejal peab olema BIM-mudelprojekteerimise juhendis kirjeldatud meetodil tehtavate projekteerimistööde tarkvara kasutamise õigus. Et BIM-meetodit valdavad Eestis vähesed inseneribürood, piirab see vaba konkurentsi. Leiti, et BIM-mudeli kasutamine iseenesest ei taga veel projekti kvaliteeti, nõuda tuleks volitatud arhitekti kutsekvalifikatsiooni olemasolu.

Otsustati saata sellekohane pöördumine rahandusministeeriumile, riigihangete ametile ja ASile Riigi Kinnisvara.

Vaadanud läbi Indrek Rünkla EALi liikmeks astumise avalduse ja tööde kausta, otsustas eestseisus ta EALi vastu võtta.

EALile 1. aprilliks esitatud loomestipendiumi taotlused vaadati läbi ja raha **otsustati** jagada järgmiselt (vt tabelit →).

22. aprill

T. Tallinn andis ülevaate Tallinna linnavalitsuse linnakujunduskomisjoni 15. aprilli koosolekul räägitust. Arutluse all oli järgnev.

Betoonist objektide paigutamine Tallinna linnaruumi
Linnakujunduskomisjonis arutati 9. veebruaril võimalust paigutada betoonobjekt Pirita tee piirkonda. Komisjon palus Nordecon Betoon OÜ-lt võtta riigi kui maaomaniku seisukoht betoonobjekti paigutamise kohta Pirita tee juurde ning esitada lahendused ka teiste varem välja pakutud, kuid komisjonis esitlemata asupaikade kohta linnas.

Linnakujunduskomisjon otsustas, et ei võta lõplikku seisukohta betoonpaviljoni asukoha kohta enne, kui on selgunud maaomaniku seisukoht.

Betoonpaviljon on Nordecon Betoon OÜ kingitus Tallinna linnale. Lõpliku otsuse paviljoni asukoha kohta teeb linnakujunduskomisjon, kui on selgunud maaomaniku seisukoht paviljoni paigutamise kohta Pirita tee juurde ning Tallinna keskkonnaameti seisukoht paviljoni paigutamise kohta Lasnamäe nõlvale, alale Narva mnt kurvis.

Kawe maamärk
M. Triibmann (Keha 3) pöördus Tallinna kesklinna valitsuse poole ideekavandiga paigutada omanäoline reklaamikandja Kawe Plaza ette. Kawe Plaza maamärgi-majajuhi ideekontseptsioon põhineb Post-Iti märkmepaberi kasutamisel kuhjuva kogumi esteetikal. Puuvormi meenutava kandekonstruktsiooni otsas paiknevad karastatud satiinklaasist eri kuju ja suuru-

Taotleja	Taotletud stipendium (kr)	Stipendiumi kasutamise eesmärk	Lisateave	Eraldatud stipendium (kr)
H. Klaar	16 300	Osalemine arhitektuuri õppereisil Hiinas 08.10–22.10.2010	Kõik Hiina reisil osaleda soovijad saavad võrdselt 7500 kr. Seda praegu otseselt välja ei maksta, raha jääb tulevase reisi tarbeks reservi	7500
A. Pikk	20 000			
M. Nummert	15 000			
E. Hirvesoo	20 000			
R. Valk	15 000			
I. Volkov	15 000			
U. Mets	20 000			
T. Laigu	6354	Osalemine energiamajade ekskursioonil Austrias 03.–07.05.2010, sõidukulud		6354
I. Allmann	6354			6354
V. Künnapu	50 000	Installatsiooniprojektiga osalemine Londoni arhitektuurifestivalil 2010	Projekti kogumaksumus 300 000 – 350 000 kr	50 000
M. Mutso	18 000	Välkloengute korraldamine ja modereerimine	Projekti kogumaksumus 250 000 kr (5 loengut), Kulka rahastus 220 200 kr, moderaatorite tasu 30 000 kr	18 000
T. Tammis	6000			6000
K. Komissarov	18 000			6000
M. Koot	10 000	Loengusarja „Linnaplaneerimise alused” korraldamine EKA arhitektuuri ja linnaplaneerimise III kursuse, linnamaastike magistriõppe I kursuse ja urbanistika magistriõppe I kursuse üliõpilastele ning praktilise planeerimiskursuse korraldamine EKA arhitektuuri ja linnaplaneerimise IV kursuse, urbanistika magistriõppe I kursuse ja linnamaastike magistriõppe I kursuse üliõpilastele	Projekti kogumaksumus 25 000 kr, millest EAL eraldas 15 000 kr 10.12.2009	10 000
R. Avaste	50 000	Shanghaisse sõidu kulud ja sealsed töökulud, pildistades Eesti EXPO 2010 paviljoni ehituse lõpetamist, EXPO avamist ja teisi paviljone Eesti paviljoni kohta koostatava trükise ning EALi ja EAK väljaannete tarbeks		25 000
V. Valk	50 000	Arhitektuuri- ja linnaplaneerimise alase lasteraamatute sarja „Külaskäik” passiivmaja ja taastuvenergia teemalise väljaande koostamine ja trükiks ettevalmistamine	Projekti kogumaksumus 76 914 kr, sh kaas- ja omarahastus 24 414 kr	25 000
I. Tiigi	50 000	Reisi järel Saudi Araabia arhitektuuri käsitleva ülevaate koostamine EALi (BOSi) liikmetele, selles antakse ülevaade ka Eesti arhitektide võimalustest sinna projekteerida; teemakohaste loengute pidamine	Projekti kogumaksumus 60 000 kr, sh omarahastus 10 000 kr	30 000
I. Volkov	35 000	Osalemine EALi esindajana justiitsministeeriumis korraldatavas ehitus- ja planeerimisseaduse kodifitseerimise töörühmas	17 töökoosolekut, kokku 70 töötundi (eestseisuse otsuse kohaselt on ühe tunni tasu 500 kr)	35 000

sega pinnad, millel on majas paiknevate ettevõtete firmagraafika. Küsinud ka linnaplaneerimise ameti seisukohta, pidas Tallinna linnavalitsus Kawe Plaza maamärki innovaatiliseks ja hea disainiga lahenduseks, kuid stilistika ja proportsiooni poolest nimetatud asukohta sobimatuks.

Skulptor T. Kangro korstnapühkija kuju paigutamine vanalinna

Tallinna kesklinna valitsus edastas linnakujunduskomisjoni materjalid T. Kangro skulptuuri „Korstnapühkija" paigutamise kohta Karjavärava platsi vanalinna. Skulptuur on ettevõtjate kingitus linnale. Soovitakse turistide teele panna korstnapühkija kuju, et turistid saaksid selle nööpi katsuda. Idee on T. Kangrolt. Kujul seost Tallinnaga pole. Vastu oli ka muinsuskaitse, et selline skulptuur paigutatakse linnaruumi, ühtlasi vanalinna muinsuskaitsealale, avalikku ideevõistlust korraldamata.

Kujurite Ühenduse ja EALi eestseisuse esindajad olid 15. aprillil peetud linnakujunduskomisjoni koosolekul **seisukohal**, et avalikku ruumi skulptuuri paigutamiseks on vaja korraldada ideevõistlus. Kultuuriväärtuste amet toetas eelöeldut, tõdedes, et skulptuuri paigutamiseks nii olulisse kohta nagu vanalinna muinsuskaitseala on vaja korraldada ideevõistlus.

Eestseisus ei saanud kuidagi heaks kiita fakti, et korstnapühkija kuju, mis on erainvestorite rahastatud ja kingitus linnale, paigutatakse linnaruumi ilma avaliku ideevõistluseta, mistõttu **otsustati** teha linnakujunduskomisjonile konstruktiivne kirjalik ettepanek algatada teemaplaneering „Kunstiteoste paiknemine Tallinna linnas" ning pakkuda EALi abi määratlemaks alad, kus kunstiteosed võiksid paikneda. EAL on valmis teemaplaneeringu koostamisel abi osutama.

Vaadati läbi Jõelähtme elamumessi 2011 idee-, arhitektuuri- ja investeerimisvõistluse tingimused.

EALile on see võistlus õigupoolest kutsutud konkurss: firmad ostavad krundid ära ja korraldavad seejärel oma kruntidele parimate lahenduste saamiseks võistluse.

Arutati, kas oleks võimalik eristada arhitektuurset ja ehitusvõistlust. Messiala elamupiirkonnad on jaotatud neljaks ühikuks. **Leiti**, et võistlus peaks olema avalik ja ka selle arhitektuursed tingimused tuleks koostada vastavalt sellele. Projektid võiksid hiljem müüki minna.

Eestseisus **otsustas** võtta teabe Jõelähtme elamumessi idee-, arhitektuuri- ja investeerimisvõistluse korraldamise soovist teadmiseks. Põhimõtteliselt oldi nõus võistlusteavet EALi koduleheküljel võistluste rubriigis levitama. (Et see võistlus on suunatud ehitusettevõtjatele, ei ole küll oluline, et teave saadetaks EALi liikmetele.)

Võistlustingimusi ei kooskõlastatud, sest need ei vasta EALi võistluste korraldamise juhendile. Juhul, kui tingimused viiakse juhendiga kooskõlla või tellitakse EALilt, oldi nõus need kooskõlastama. EALi juhatus pidas oluliseks hoida kontakti võistluse korraldajatega ja diskuteerida võistluse parima tulemuse saamise nimel.

V. Tomiste tutvustas Tallinna **I rahvusvahelise arhitektuuribiennaali korraldamise ideed**.

Biennaali lähtepunkt võiks olla EALi 90 aasta juubel järgmisel aastal. Et Veneetsia biennaali, kus EAL on harjunud juba regulaarselt käima, peetakse üle aasta (nt tänavu), siis on iga teine aasta vaba. Siit idee vahepeal soiku jäänud triennaali uuestisünniks EALi juubeliaastal biennaali vormis.

I arhitektuuribiennaali algne ülesehitus oleks lihtne, jättes võimaluse tulevikus suureks kasvada. Ürituse kese oleks kuraatoriseminar. Kuraator oleks biennaali toimkonna kutsutav välismaine teoreetik või arhitekt. Nii tagataks biennaali ideede värskus. Lisaks paneks kuraator kokku kuraatorinäituse. Nendest kahest üritusest moodustuks tuumik, mille ümber luuakse muutuv programm. Esimesel aastal oleks üheks selliseks EALi juubelinäitus.

EALi juubelitoimkonda võiksid kuuluda P. Pere, V. Tomiste, K. Vellevoog ja T. Tammis.

Et üritus on Tallinnas, võiks üheks lisaprogrammiks olla arhitektuurivõistlus koostöös Tallinna linnaga. Selle ülesanne oleks lihtne – visioon Tallinnast 2050. a – ja žürii koosneks ühest staararhitektist. Veel võiksid Eesti noored arhitektid korraldada näituse.

Lisaprogramm võiks kaasata Narva, Tartu, Pärnu ja Kuressaare ning võiks sõltuda kohaliku omavalitsuse huvist (raha). Biennaali tuumik on arhitektuuriteooria keskne. Üritused linnades on mõeldud kaasamaks neisse elanikke ja teadvustamaks neile ruumi puudutavaid küsimusi.

6. mai

Vaadati läbi arhitekt I. Jalase **Haanja kooli juurdeehitist puudutav pöördumiskiri** EALile.

I. Jalas kavandas 2004. aastal Haanja kooli juurdeehitise: alumisele korrusele söökla ja ülemisele lasteaia. Söökla ehitati projekti järgi valmis aastal 2005. Ehitaja juhuslikust telefonikõnest I. Jalasele selgus aga, et ülakorruse lasteaiale on Kurmik Projekt OÜ teinud põhiprojekti ja see erineb suuresti I. Jalase kavandatust.

I. Jalas tutvus juurdeehitise lepinguga, millest selgus, et söökla on tehtud tema eel/ehitusprojekti (proj 2004) alusel. Sama lepingu alusel tegi I. Jalas ülakorruse lasteaia eskiisi. Et teist korrust käsitles vaid eskiis, siis selle kohta I. Jalas vallale kaebust esitada ei kavatse.

Küll palub aga I. Jalas eestseisuselt seisukohta küsimuses, kas projektibüroo võib võtta teise projekteerija eskiisi ja vormistada selle muudatustega ehitusprojektiks eskiisi autorilt luba küsimata. Samuti jääb I. Jalasele küsitavaks, kuidas Kurmik Projekt OÜ saab koostada arhitektuurseid projekte, kui neil ei ole palgal ühtegi arhitekti. Kirja nurgast on I. Jalase andmetel loetav, et projekteerija on insener T. Trell.

Küsimus on laiema ulatusega, kuna I. Jalase andmetel on ka Vändra raamatukogu projekteeritud ilma arhitektita. Register ütleb küll IBG-Ehituse kohta, et sel on õigus teha ekspertiise, aga mitte projekteerida.

Tutvunud probleemiga, **oli eestseisus seisukohal, et ilmselgelt rikutakse autoriõigust**. Taunimisväärne ja lubamatu on ka, et arhitektuuriprojekte koostab firma, kus pole palgal ühtegi arhitekti. Seega on ehitusprojekti koostanud selleks ebapädev inimene. Haanja vallavalitsusele **otsustati** saata EALi märgukiri.

Teemaga seoses teavitas J. Huimerind eestseisust, et EAL saatis MKMile kirja, milles **tegi ettepaneku** sätestada määruse eelnõu „Nõuded ehitusprojektile" paragrahvis 6 kohustus märkida arhitektuurse ja sisearhitektuurse osa autorite nimed ehitusprojekti eelprojekti tiitellehel. Autoriõiguse seaduse § 12 lg 1 p 1 kohaselt on teose autoril õigus esineda üldsuse ees teose loojana ja nõuda teose loomise fakti tunnustamist teose autorsuse seostamise teel tema isiku ja nimega teose mis tahes kasutamisel (õigus autorsusele).

Lisaks eeltoodule **tegi** EAL MKMile **ettepaneku**, et autorimärge kajastuks ehitisregistris iga ehitise puhul ning peale autori oleks ära näidatud ka ehitise projekteerinud büroo. See loob aluse arhitektuurivaldkonna autorite üleriigilise registri tekkeks, mis on äärmiselt vajalik omavalitsusüksuste töökorralduses, vastab avalikule huvile ning võimaldab ühildada Eestis kehtivaid erinevate valdkondade seadusi. Kirjas anti MKMile teada, et EAL on huvitatud oma esindajaga osalema ehitusregistri arendamise töörühmas ja valmis leidma vajaduse korral raha selle andmebaasi tagasiulatuvaks täiendamiseks.

Teatavasti oli Tallinna linnavalitsuse 5. mai istungi esimene päevakorrapunkt linna maastikuarhitekti ametikoha likvideerimine. Istungi vastavasisulise korralduse projektis ja seletuskirjas on maastikuarhitekti ametikoha kaotamise kohta öeldud järgmist:

Seoses kahe ametiasutuse töö ümberkorraldamisega ja vajadusega vähendada ametite töö dubleerimist antakse alates 1. juunist 2010 Tallinna Linnaplaneerimise Ameti linnakujunduse ja haljastuse osakonna senised haljastuse valdkonna ülesanded, nagu detailplaneeringute eskiiside ja detailplaneeringute läbivaatamine haljastuse seisukohalt, samuti projekteerimistingimuste väljastamine ja projektide menetlemine haljastuse ja maastikuarhitektuuri osas, üle Tallinna Keskkonnaametile. Nimetatud funktsioonide täitmiseks tuuakse Tallinna Linnaplaneerimise Ametist üle kaks ametikohta. Linna maastikuarhitekti (vanemametnik, palgaaste A13) ja keskkonnakorralduse osakonna koosseisu moodustatud ühe vanemspetsialisti (vanemametnik, palgaaste A11) ametikohal töötavad ametnikud on oma nõusoleku Tallinna Keskkonnaametisse üle tulekuks andnud.

Ametikoha kaotamist puudutava otseteabe saamiseks lubas Eesti Maastikuarhitektide Liidu juhatuse liige S. Salmistu peatselt kontakti võtta linna praeguse maastikuarhitekti P. Moorastiga ja seejärel jagada temalt saadud teavet ka EALiga.

Tõdeti, et maastikuarhitekti ametikoha kaotamisega linnaplaneerimise ametist lõpeb Tallinnas õigupoolest rohealade strateegiline kavandamine ning seiskub rohealade teemaplaneeringuga edasi tegelemine. Rohealade kui linnaruumi ühe olulise osa linna planeerimisest välja jätmist peeti kahetsusväärseks sammuks.

Otsustati korraldada EALis abilinnapea T. Aasa ja EALi esindajate kohtumine, et saada vastus küsimustele, mis kaalutlustel kaotatakse linnaplaneerimise ametist maastikuarhitekti ametikoht ning kuidas kavatsetakse tagada, et Tallinnas jätkuks rohealade strateegiline kavandamine. Veel soovitakse vastust küsimusele, kuidas tagatakse väikevormide linnaruumi paigutamise planeerimine.

P. Pere ja J. Huimerind andsid eestseisusele ülevaate RKASi ja EALi esindajate kohtumisest, mis oli ajendatud 12. aprillil EALi saadetud pöördumiskirjast RKASile teemal BIM-mudeli kasutamisest riigihangete kriteeriumina.

RKASi arendusosakonna juhataja A. Väärtnõu sõnul on BIM-projekteerimise valdamise nõue üha laiemalt kujunemas üheks riigihanke kvalifitseerimistingimuseks. RKASi väljakuulutatud Narva politsei- ja päästeameti ühishoone projekteerimistööde ja autorijärelevalve riigihange, mille dokumentides nõuti BIM-mudeli koostamist, on RKASi katseprojekt. Kahjuks ei avalikustata riigihanke teel saadava hoone projekti. RKAS rakendab BIM-projekteerimise valdamise nõuet projektijuhtimise kvaliteedi parandamise eesmärgil. Vastuoluline on seejuures aga asjaolu, et endiselt on riigihankekonkursi võitmisel määravaks kõige madalam pakutud hind. Eesti projekteerimismaastik peaks BIM-mudeli nõude rakendamisega muutuma RKASi arvates korrastatumaks, süsteemsemaks, katalogiseerituks: plaanis on luua andmebaasid, mille abil muutub projektide ja objektide haldus kergemaks.

Eestseisus oli **seisukohal**, et BIM-projekteerimise valdamine ja selle nõude rakendamine pole lõpptarbija huvides. Sellest saavad kasu ehitajad ja RKAS. BIM-projekteerimise nõude rakendamine ei tohiks kujuneda riigihangete korraldamisel määravaks, omaette väärtuseks. Leiti, et BIM-mudeli kasutamine iseenesest ei taga veel projekti kvaliteeti, osalejatelt tuleks nõuda volitatud arhitekti kutsekvalifikatsiooni olemasolu, energiasäästliku projekteerimise põhimõtte rakendamist jm. Oldi seisukohal, et enne BIM-projekteerimisele üleminekut tuleks arhitektidele anda teatud üleminekuaeg.

Leiti, et RKASi kui riigi raha investeerija struktuuri tuleks muuta. RKASi juurde tuleks luua nõukogu, mille koosseisu kuuluks ka arhitekt. Järgides arhitektuuripoliitikat, aitaks arhitekt korraldada riigihankeid nii, et on tagatud projekteeritava hoone arhitektuurne kvaliteet, arhitekt oskaks soovitada, milliste objektide puhul tuleks korraldada avalik võistlus jne.

RKASile otsustati teha koos kultuuriministeeriumi ja muinsuskaitseametiga sellekohane ettepanek.

Otsustati kutsuda A. Väärtnõu eestseisuse koosolekule, et tutvustada talle EALi seisukohti ja ettepanekuid BIM-projekteerimise rakendamise kohta riigihangetes ning hangete korraldamiseks nii, et oleks tagatud projekteeritava hoone arhitektuurne kvaliteet. Arutelule otsustati kutsuda ka E. Rajasaar.

I. Heinsoo (EALi eestseisuse liige ja EALi esindaja Kutsekoja Kultuuri Kutsenõukogus) tutvustas eestseisusele 8-tasemelisele kutsesüsteemile ülemineku põhimõtteid arhitektuurivaldkonnas. Neid põhimõtteid tutvustas I. Heinsoo ka 30. aprilli koosolekul Kutsekojas.

Teemaga seonduvalt teavitas Eesti Kõrghariduse Kvaliteediagentuuri üleminekuhindamise komisjonis EALi esindav K. Vellevoog, et Tallinna Tehnikakõrgkoolis (TTKK) antav rakendusarhitekti haridus on kooli kinnitusel vastavuses Euroopa mõistes arhitektiharidusega. Nimetatud komisjon on aga ka tõdenud, et TTKK rakendusarhitektuuri õppekava ei vasta arhitektuuriõppe raamnõuetele ega direktiivile 2005/36/EÜ. Et TTKK lõpetanutel on praegu võimalik pikema tööstaaži toel taotleda Kutsekomisjoni kaudu, mis käsitleb igat üksikjuhtu eraldi (ka arhitekt IV kutsekvalifikatsiooni), siis reklaamib TTKK oma koduleheküljel rakendusarhitektuuri õppekava kui täieõiguslikku arhitektuuri õppekava. See on aga teadlikult eksitav, sest TTKK ja EKA õppekavad pole sisuliselt võrreldavad (eriti suur erinevus on arhitektuurse projekteerimise osakaalus). K. Vellevoog lootis, et probleem saab lahenduse üleminekul 8-astmelisele kutsesüsteemile.

Vaadanud läbi Kätlin Männi EALi liikmeks astumise avalduse ja tööde kausta, otsustas eestseisus ta EALi vastu võtta.

20. mai

V. Tomiste tutvustas eestseisusele ideed korraldada **kuni 30-aastastele arhitektidele (sh üliõpilastele) suunatud võistlusi**. Noorte võistluste eesmärk on leida lahendusi Eesti linnadesse kavandatavatele väikevormidele, samuti suurematele objektidele ja lihtsamatele planeeringutele. Üldjuhul viiakse võidutöö ka ellu.

8-tasemelisele kutsesüsteemile ülemineku põhimõtteid arhitektuurivaldkonnas

1. Ehitus- ja projekteerimisvaldkonna erinevate erialade kutsetasemed peavad olema omavahel võrreldavad.

2. Projekteerimisvaldkonnas on neli kutsetaset, sh kaks esmatasandit: rakendusarhitekti (või -inseneri) ja diplomeeritud arhitekti (või -inseneri) tase. Tasemete nimetused kuuluvad edaspidi täpsustamisele ja ühtlustamisele.

3. Diplomeeritud arhitekti kutse (VII kutsetase) saamise eelduseks on ülikooli või sellega võrreldava õppeasutuse arhitektiõppe diplom. Arhitektiõpe vastab Vabariigi Valitsuse määrusega reguleeritud erialade õppele kehtestatud raamnõuetele.

   Arhitektiõppe nominaalkestus on viis aastat. Arhitektiõppe lõpetanud isikule annab ülikool diplomi õppekava täitmise ja magistrikraadi andmise kohta, akadeemilise õiendi ja tasuta ingliskeelse akadeemilise õiendi (*diploma supplement*).

   Arhitektiõppe lõpetanud isik on võimeline iseseisvalt ja omal vastutusel koostama, konsulteerima, hindama ja juhtima maa-alade, linnade ja asulate ruumilist planeerimist ning ehitiste projekte ning on võimeline töötama riigiasutustes ja kohalikes omavalitsustes planeerimist, arhitektuuri ja ehitamist korraldavatel vastutavatel ametikohtadel.

4. Diplomeeritud arhitekti iseseisva vastutuse ulatus esimestel aastatel pärast kutse saamist on piiratud, piirdudes lihtsamete planeeringute ja kuni kahekorruseliste avalikkusele suletud hoonete ehitusprojektidega. Diplomeeritud arhitekti pädevusse ei kuulu erialaste eksperthinnangute andmine ja osalemine arhitektuurivõistluste žüriides.

5. Diplomeeritud arhitekt võib taotleda volitatud arhitekti VII taseme kutset pärast kolmeaastast planeerimise ja/või arhitektuurse projekteerimise alast töökogemust viimase kuue aasta jooksul.

   Volitatud arhitekti iseseisva vastutuse ulatusele piiranguid ei seata.

   Volitatud arhitekt VII kutsetasemel on pädev andma tavapäraseid erialaseid eksperthinnanguid ja osalema kohalike arhitektuurivõistluste žüriides.

6. Volitatud arhitekt võib taotleda VIII taseme kutset pärast täiendavat viieaastast planeerimise ja/või arhitektuurse projekteerimise alast töökogemust viimase kümne aasta jooksul.

   Volitatud arhitekt VIII kutsetasemel on pädev andma kõige keerulisemaid erialaseid eksperthinnanguid ja osalema rahvusvaheliste arhitektuurivõistluste žüriides.

7. Rakendusarhitekt (VI tase) ei ole arhitekt vastutava spetsialisti mõistes, kuid saab tegutseda arhitektuurivaldkonnas arhitekti juhendamisel.

   Seetõttu:
   - rakendusarhitekt ei või projekteerimisvaldkonnas tegutseda iseseisvalt ja omal vastutusel (või on vastutusulatus äärmiselt piiratud, nt väikeehitised kehtiva ehitusseaduse mõistes);
   - rakendusarhitekti kutse ei ole reguleeritud;
   - rakendusarhitekti õppele ei laiene reguleeritud erialade õppele Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud raamnõuded.

Noorte võistlused pakuvad arhitektuuritudengitele, kellel pole arhitektuurivõistlustest osavõtmise tingimuseks olevat arhitekti kutsekvalifikatsiooni, EALi juures arhitektuurialast väljundit ja eneseteostust. EALi noortesektsiooni liikmetele on võistlustest osavõtt tasuta, teised saavad osaleda osavõtutasu eest.

Kõiki võistlusi kajastatakse EALi Teatajas. Võistluste korraldamisel saadud tulust eraldatakse teatud osa ajakirja väljaandmiskulude katteks. Noorte võistlustelt saadavate objektide tellijaks võivad olla nii omavalitsused kui ka eratellijad.

Esimene, n-ö näidisvõistlus korraldatakse **Viimsi vallas paikneva Rohuneeme kalmistu urnimüürile lahenduse leidmiseks** ja võidutöö viiakse ellu. Viimsi vallavalitsuse eelarves on urnimüüri projekteerimiseks ja ehitamiseks broneeritud 50 000 krooni. Võistluse korraldamiseks otsustas EAL esitada Kultuurkapitalile 50 000 krooni suuruse rahataotluse.

Noorte võistlusi otsustati korraldada **noorarhitekti võistluse** nime all. Lisaks võistluste teabe avaldamisele EALi kodulehel otsustati seda levitada ka koolides.

L. Põdra tutvustas eestseisusele Euroopa Liidu komisjoni koostatud **rohelist raamatut kultuuri- ja loomemajanduse potentsiaali rakendamise kohta**.

Roheline raamat on dokument, mille alusel tahetakse ELi liikmesriikides algatada diskussioon selle üle, kuidas võiks ja saaks ELi meetmetega arendada kultuuri- ja loomemajanduse potentsiaali. ELi nõukogu tõstab kõnealuses dokumendis esile vajaduse tugevdada hariduse, koolituse ning kultuuri- ja loomemajanduse vahelist sidet ja maksimeerida väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKE) potentsiaali kultuuri- ja loovsektorites (märkuseks: arhitektuuri on defineeritud kui loomemajanduse üht sektorit) ning kutsuda üles looma paremat kultuuri- ja muude sektorite sünergiat. Raamatu iga peatüki lõpus on küsimused selle kohta, kuidas saaks EL loomemajandust paremini toetada.

Küsimustele tuleks vastata küll oma valdkonnast lähtuvalt, kuid siiski üldistavalt ja laiahaardelisemalt. Kultuuriministeerium ootas vastuseid 4. juuniks.

8. Rakendusarhitekti või sellega võrreldava õppe läbinul on võimalus tõusta tänu omandatud töökogemusele diplomeeritud arhitekti tasemele ka täiendavat formaalõpet läbimata. Selle taotlemise eelduseks on seega kas:

    - kaheaastase magistriõppe läbimine ülikoolis või sellega võrreldavas õppeasutuses või

    - nelja-aastase erialase koolituse läbinuil sellele järgnenud kolmeaastane planeerimise ja/või arhitektuurse projekteerimise alane töökogemus viimase kuue aasta jooksul ning kolmeaastase erialase koolituse läbinuil sellele järgnenud viieaastane planeerimise ja/või arhitektuurse projekteerimise alane töökogemus viimase kümne aasta jooksul.

9. Magistriõpet läbimata ei ole võimalik tõusta VIII kutsetasemele.

10. Välja arvatud koolitajate antavad esmatasandi kutsed, hinnatakse arhitekti kutsetasemeid dokumentide alusel. Eesti Arhitektide Liidul on eesmärk käivitada arhitektidele täienduskoolitus, kus osalemist saaks edaspidi arvestada kutsetaotleja kompetentsi hindamisel.

11. Kutsetunnistuse kehtivusaeg on kuus aastat.

12. Enne 8-tasemelise kutsesüsteemi kehtestamist kehtivuse tähtajani jõudvate kutsetunnistuste kehtivus pikeneb automaatselt uue süsteemi rakendumiseni, kuid mitte kauem kui üks aasta 8-tasemelise süsteemi ametlikust kehtestamisest.

13. Uue süsteemi kehtestamise järel loetakse senised volitatud arhitekt IV ja volitatud arhitekt V kutsetasemed automaatselt vastavateks vastavalt diplomeeritud arhitekt VII ja volitatud arhitekt VII kutsetasemetele ning need kehtivad neile märgitud tähtajani, uusi tunnistusi ei väljastata. Neid volitatud arhitekt V kutsetasemeid, mis anti välja sel perioodil, kui väljastati üksnes volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsiooni, ei tunnistata automaatselt vastavateks volitatud arhitekt VII kutsetasemetele. Kõnealusel perioodil volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsiooni saanute dokumendid võetakse uuesti tasuta läbivaatamisele, et määrata nende arhitektide tegelik projekteerimistase uue kvalifikatsiooniastmestiku järgi.

14. Volitatud arhitekt VIII kutsetaset kellelegi automaatselt ei anta, seda peab eraldi taotlema.

15. Senised volitatud arhitektid, kes soovivad pärast uue süsteemi kehtestamist tõsta oma kutsetaset enne seniste tunnistuste kehtivustähtaja lõppu, saavad seda teha soodustingimustel (täpsustatakse kutse andmise korraga).

16. Alates 2010. aastast senise arhitekt III kutse andmist välja ei kuulutata, sest sellele ei leidu 8-tasemelises kutsesüsteemis vastet.

    Kõik ülalkirjeldatu kuulub täpsustamisele arhitekti kutsestandardi uustöötluse väljatöötamise käigus 8-tasemelises raamistikus.

Diskussiooni tulemusena paneb ELi komisjon kokku valge raamatu ehk soovitused kultuuri- ja loomemajanduse potentsiaali rakendamise kohta.

T. Laigu tegi ettepaneku analüüsida rohelist raamatut samal ajal Eesti arhitektuuripoliitika dokumendiga ning vastata raamatu küsimustele tuginedes võimaluse korral ka sellele dokumendile.

RKASi arendusosakonna juhataja A. Väärtnõu osalusel arutleti riigihangete ja võistluste korraldamise üle. Eestseisus tutvustas A. Väärtnõule põhilisi asjakohaseid probleeme ja tegi ettepanekuid, mis aitaksid tagada arhitektuurse kvaliteedi riigihangetel ja võistlustel.

Põhiprobleeme riigihangete ja arhitektuurivõistluste korraldamisel:

- Hankekonkursi võitmisel on määravaks **kõige madalam pakutud hind**. Hea tasemega arhitektuuribürood loobuvad sageli hankel osalemast, sest nende pakutud hind ei ole võimeline konkureerima kõige madalama hinnaga. Kohati äärmiselt madalale lastud hinnad ei võimaldagi tagada projekteeritava hoone kvaliteeti. Väga madala hinnaga saab üldjuhul pakkuda ka madalat kvaliteeti.
- **Ülepaisutatud aastakäibe nõue** piirab oluliselt osavõtjate hulka ja võtab väiksematelt büroodelt võimaluse hankel osaleda.
- **Funktsioonilt sarnaste hoonete projekteerimise kogemuse nõue** piirab samuti osavõtjate ringi ja esmatulijatel ei olegi võimalust konkursil osaleda, sest neil pole varasemat töökogemust.
- Riigile tähtsate objektide arhitektuurne lahendus saadakse riigihanke kaudu, **avalikku arhitektuurivõistlust korraldamata**.

Eestseisuse ettepanekud riigihangete korraldamiseks:

- Riigihankel osalemise kriteeriume tuleb muuta.
- Hankekonkursi võitmisel ei tohiks olla määravaks kõige madalam pakutud hind.
- Riigihankekonkursile esitatud töödes tuleb eelkõige hinnata arhitektuurset kvaliteeti.
- Enne konkursi väljakuulutamist peaksid eksperdid koostama objekti projekteerimise eelarve.
- Osalejatele tuleb ette anda projekteeritava objekti eelarve piirväärtused või jõuda kokkuleppele keskmises projekteerimishinnas ning fikseerida see kooskõlas konkurentsiseadusega.
- Võistluse esimeses etapis teha osavõtjate väljavalimiseks portfoolio põhjal eelvalik.
- Riigile tähtsate objektide parima arhitektuurse lahenduse saamiseks tuleb korraldada avalik arhitektuurne ideevõistlus.
- Juhul, kui avalikku arhitektuurivõistlust pole võimalik korraldada, siis teha riigihange ainult arhitektuurse osa tegijafirma leidmiseks, kus määravaks on portfoolio ja lisaks hankeobjekti kerge eeleskiis kas või ühel lehel.

A. Väärtnõu selgitused ja vastulaused:
Riigihankekonkursi võitmisel määravaks olev madalaim pakutud hind on tingitud suuresti riigi rahanappusest. Seda kinnitab ka fakt, et riigieelarve strateegia aastateks 2011–2014 võeti vastu konkreetset summat kindlaks määramata.

Riigihangete korraldamisel ei ole võimalik hinda ette anda, sest see oleks vastuolus konkurentsiseadusega. Projekteerimishind tuleb saada pakkumise käigus. Eesti õigusruumis ei saa kõige madalamat pakutud hinda kõrvale jätta.

Aastakäibe nõue ühe osalemiskriteeriumina ei tohiks piirata osavõtjate arvu – alati võib teha ühispakkumise.

RKAS teeb tööd selle nimel, et hinnakriteeriumi kõrvale lisada riigihangete tingimustesse ka teisi, projekteerimisvaldkonda laiemalt puudutavaid kriteeriume, ja on nõus arvesse võtma ka EALi ettepanekuid, kui need osutuvad konstruktiivseteks.

RKAS panustab riigihangete korraldamisel kõige enam **hoone projekti tehnilisele kvaliteedile**. Seda silmas pidades kuulutas RKAS välja Narva politsei- ja päästeameti ühishoone projekteerimistööde ja autorijärelevalve riigihanke, mille dokumentides nõuti BIM-mudeli koostamist.

RKAS peab oluliseks ka arhitekti pädevust, selleks kavatsetakse osalemistingimustesse lisada nõue, et osalejal peab olema **volitatud arhitekti kutsekvalifikatsioon**.

Kokkuvõte:
Arutelul tulemuslike lahendusteni ei jõutud. Teemaga tuleb jätkuvalt edasi töötada. Järgmise sammuna otsustati teha riigihangete korraldamise teemaline ümarlaud EALi, RKASi ja kohalike omavalitsuste esindajate osavõtul.

Teave A. Väärtnõult:
RKAS valmistab koostöös haridus- ja teadusministeeriumiga ette näidisriigihanget Kaunite Kunstide Koolile projekti saamiseks arhitektuurivõistluse kaudu. RKAS on seadnud oma ülesandeks selle võistluse lähteülesanne väga põhjalikult läbi töötada ning rakendada võistlustingimustes osapooli rahuldavaid osalemis- ja hindamiskriteeriume.

Võistlus on kavandatud kaheetapilisena. Teises voorus valitakse välja kolm tööd, võitjaks osutub haridus- ja teadusministeeriumi soovil kõige madalama pakutud hinnaga töö.

Eestseisus on **seisukohal**, et konkursi teine voor ei tohiks kindlasti olla üksnes hinnapõhine. Hindamiskriteeriume võiks olla neli-viis ja projekti maksumus üks neist.

3. juuni

I. Heinsoo andis eestseisusele ülevaate 28. mail Kutsekojas peetud nõupidamisel **8-astmelisele kutsesüsteemile** üleminekuteemal tehtud kokkulepetest. Nõupidamisel, kus lisaks I. Heinsoole osalesid Kutsekoja juhatuse liikmed O. Aarna ja M.-K. Kerem, Kutsekoja koordinaatorid, M. Sarmet MKMist, Eesti Ehitusettevõtjate Liidu (EEEL) tegevdirektor

I. Peterson, Eesti Ehitusinseneride Liidu kutsekomisjoni esimees H. Meos ja teised inseneride kutsenõukogu esindajad, samuti haridusministeeriumi esindaja, õnnestus saavutada läbimurre. Varem oli nii MKM kui ka EEEL kõhkleval seisukohal, kas rakendada kutsel põhinevat volitusnormi ehituse ja projekteerimise valdkonnas. Nüüd jõuti kokkuleppele: kõik osapooled toetavad seisukohta, et uues, koostatavas ehitusseaduses saab volitusnormi ainsaks aluseks kutsekvalifikatsioon. Ka 2. juunil peetud Kutsekoja inseneride kutsenõukogu koosolekul võeti ühehäälselt vastu 8-astmelisele kutsesüsteemile ülemineku põhimõtted, mis on kooskõlastatud arhitektidega.

Arhitektide 8-astmelisele kutsesüsteemile ülemineku põhimõtted kattuvad peamiselt ehitusinseneride sellekohaste põhimõtetega. Nii nagu rakendusarhitekt, ei saa ka rakendusinsener uue süsteemi järgi volitusi, mis võimaldaksid tal projekteerimise valdkonnas iseseisvalt tegutseda vastutava spetsialistina. Samas antakse neile mõlemale võimalus omandatud töökogemuse toel tõusta diplomeeritud arhitekti või inseneri tasemele ka täiendavat formaalõpet läbimata – selle otsustamine antakse vastava kutsekomisjoni pädevusse.

Nii nagu arhitektidel, diferentseeritakse 8-tasemelisele kutsesüsteemile üleminekul ka inseneride õigused kutsetasemest olenevalt. Käesoleva aasta septembriks tuleb MKMile esitada 8-astmelist arhitektide kutsesüsteemi käsitlev materjal: kutsekirjeldused, -pädevused, eeldused kutsete saamiseks, karjääriteed, kutsete andmise korra kavand koos edasikaebamise võimaluste ja kontrollifunktsiooni kirjeldusega jm. K. Rodesega Kutsekojast sai **kokku lepitud**, et augustis koostatakse uue kutsesüsteemi eelkava ning septembris alustab töörühm süsteemiga seonduvate dokumentide (sh kutsestandard) koostamist. Töörühma tuleb määrata ka kaks-kolm EALi liiget. Ettepanek selles osaleda otsustati teha E. Rajasaarele ja T. Paaverile. Lisaks tuleks töörühma kaasata ka arhitekte koolitava õppeasutuse (EKA) esindaja.

Uuele kutsesüsteemile peaks üle mindama käesoleva aasta lõpus.
8-tasemelisele kutsesüsteemile üleminekuks tuleb kirjeldada, millistele uutele kutsetasemetele senised tasemed vastavad. Uue kutsesüsteemi kehtestamisel loetakse senine volitatud arhitekt IV kutsetase ja pärast 3-astmelisele kutseandmissüsteemile üleminekut välja antud volitatud arhitekt V kutsetase automaatselt vastavaks vastavalt diplomeeritud arhitekt VII ja volitatud arhitekt VII kutsetasemele. Need kehtivad tunnistusele märgitud tähtaja lõpuni, uusi tunnistusi ei väljastata.

Volitatud arhitekt V kutset, mis anti sel perioodil, kui väljastati üksnes volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsiooni, ei tunnistata automaatselt vastavaks volitatud arhitekt VII kutsetasemele. Sel ajavahemikul volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsiooni saanute dokumendid vaadatakse uuesti tasuta läbi, et määrata nende arhitektide tegelik projekteerimistase uue kvalifikatsiooniastmestiku järgi.

Varem sai volitatud arhitekt IV projekteerimiseks piiramata õigused, uue kutsesüsteemi järgi saab diplomeeritud arhitekt VII piiratud projekteerimisõigused.

Valdav osa Eesti arhitekte peaks uuele kutsesüsteemile üleminekul saama vastutav arhitekt VII kutsekvalifikatsiooni.

I. Tiigi tutvustas 19. mail eestseisusele 23 ettevõtte asutatud uue ettevõtlusorganisatsiooni **Teenusmajanduse Koda** funktsiooni ja eesmärke. Koja peamine eesmärk on koondada valdkonna aktiivseid ettevõtteid ning anda oma panus Eesti teenusmajanduse arengusse, esindada liikmeskonna huve Eesti majanduspoliitika kujundamisel ja suurendada meie ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet.

Koja põhikirjalised eesmärgid:

- ühendada inimesi, kes loovad lisaväärtust targa ja haritud tööjõu abil ning kes on huvitatud, et Eesti teenusmajandus oleks rahvusvaheline;
- suurendada teenusmajanduse osatähtsust ühiskonnas;
- parandada majandus- ja õiguskeskkonda, et suurendada Eesti suurt lisandväärtust pakkuva teenusmajanduse konkurentsivõimet;
- väärtustada inimestesse investeerimist;
- esindada ja kaitsta oma liikmeskonna huve.

Kojaga oodatakse liituma kõiki teadmistepõhiseid ettevõtteid, mille töö lisandväärtuse loovad targad ja haritud töötajad, kes tunnetavad vajadust kaitsta sektori huve ja mõjutada positiivselt keskkonda ning kes on huvitatud, et Eesti ettevõtete „tarkade" teenuste konkurentsivõime rahvusvaheliselt kasvaks.

Koja rahastamine ja juhtimine
Kojaga saavad liituda kõik vastava ala juriidilised isikud, panustades 5000 krooni aastas. Kojal on ka toetajaliikme staatus, nendena näeb koda eelkõige avalik-õiguslikke institutsioone. Esimese toetajaliikmena liitus teater NO99.

Koda juhib ettevõtete juhtidest ja ettevõtjatest koosnev juhatus, mille valivad koja liikmed. Koja igapäevast tegevust koordineerib tegevjuht, kelle ülesanne on ellu viia juhatuse seatud eesmärke.

I. Tiigi ülesandeks jäi välja selgitada, kas EAL võib hakata koja toetajaliikmeks.

Vaadati läbi EALile 1. juuniks esitatud loomestipendiumi taotlused. Stipendiumid otsustati jagada järgmiselt (vt tabelit järgmine lk-l).

Läti arhitektuuri aastapreemia 2009 võistluse žüriis EALi esindanud R. Lõoke andis eestseisusele ülevaate võistluse korraldusest ja lõpptulemustest.

Neljaliikmelisse žüriisse kuulusid lisaks Eesti esindajale Saksa, Hispaania ja Leedu esindaja. Rahalisi preemiaid välja ei antud, kuid sellele vaatamata on konkursi võitmine Läti arhitektidele väga oluline. Kaheetapilise võistluse teise vooru edasi saanud pidid selles voorus osalemise eest maksma 150 eurot.

Taotleja	Taotletud stipendium (kr)	Stipendiumi kasutamise eesmärk	Lisateave	Eraldatud stipendium (kr)
E. Urbel	50 000	Arhitektuuriraamatu „Kuidas teha maja” kirjastamise ettevalmistustööd. Raamat sisaldab autoriteksti, skitse, skeeme, illustreeritud AB Emil Urbel viimase 10 aasta töödega	Projekti kogumaksumus 108 000 kr, sh omarahastus (kirjutamine-koostamine)	50 000
J. Soolep	35 000	Ruumikompositsiooni, arhitektuurset graafikat, arhitektuurse mõtte esitlemist ja taasesitlemist käsitleva raamatu „Kompositsioon ja representatsioon arhitektuuris” väljaandmise ettevalmistustööd	Kaasrahastust pole	35 000
V. Valk	25 000	Arhitektuuri ja linnaplaneerimise alase lasteraamatute sarja „Külaskäik” passiivmaja ja taastuvenergia teemalise väljaande koostamine ja trükiks ettevalmistamine	Projekti kogumaksumus 76 914 kr, sh kaas- ja omarahastus 24 414 kr. EAL eraldas 2010 kevadel stipendiumi 25 000 kr	25 000
D. Bruns	21 000	Osavõtt Saksamaa Linnaehituse- ja Regionaalplaneerimise Akadeemia 2010 istungjärgust akadeemia korrespondent-liikmena	Projekti kogumaksumus 21 225 kr	21 000
A. Levald	16 000	Osalemine siseministeeriumi kokku kutsutud planeeringute leppemärkide ajakohastamise töörühmas EALi esindajana	7 töökoosolekut (28 töötundi x 500 kr), nõupidamised kitsamas spetsialistide ringis (4 tundi x 500 kr)	16 000
I. Heinsoo	35 000	Arhitektide 8-tasemelise kutsesüsteemi ülesehitamine ja arendamine	Ajakulu 70 tundi (70 x 500 kr)	35 000
			KOKKU	**182 000**

Tänavusel võistlusel kategooriaid ei olnud. 21 esitatud objektist osutus žürii üksmeelsel otsusel **võitjaks Ventspilsi** linna projekteeritud väga radikaalse sisestruktuuriga **raamatukogu**, kus saab korraldada ka kõikvõimalikke üritusi.

Ära märgiti neli objekti:

- eraisiku tellimusel valminud eramu, mis osutus väljavalituks eelkõige krundi leidliku ärakasutamise pärast (krundil säilitati seal varasemast paiknev pumbamaja);
- Jurmalasse projekteeritud intrigeeriva lahendusega park;
- väga stiilipuhtalt projekteeritud Nordea pangahoone;
- järve äärde projekteeritud eramu, mille puhul osutus määravaks jällegi hea krundivalik ja radikaalselt lahendatud sisestruktuur.

R. Lõokese sõnul on Läti arhitektuur viimastel aastatel arenenud jõudsalt positiivses suunas. Varem on pakutud lahendustes esinenud palju maitsevääratusi, nüüd tuli tõdeda, et kummalised lahendused on modifitseerunud ootamatuks keskkonnaks. Samas on Läti arhitektuurile iseloomulik rõhuasetus glamuurile.

Probleeme Läti arhitektuuris:

- kõrgkoolis antava arhitektuurihariduse tase on nõrk,
- Läti Arhitektide Liit pole autoriteetne ja vajab põhimõttelist reorganiseerimist.

R. Lõokese sõnul suhtuvad Läti arhitektuuritudengid ja arhitektid Eesti arhitektidesse respektiga ning hindavad siin loodud arhitektuuri. Nad on avatud ja meelsasti nõus tegema koostööd Eesti arhitektidega.

Eestseisus suhtub koostöösse Läti noorte arhitektidega (nt ühisürituste korraldamine) positiivselt. **Leiti**, et Läti arhitekte võiks kutsuda esinema välkloengule. **Võimalikuks peeti** ka koostööd BAUA 20 aasta juubeli raames (ühisnäituse korraldamine vms).

17. juuni

Kutsekomisjoni esimees M. Shein andis kutsetunnistuse kätte arhitektidele, kellele kutsekomisjon oli oma koosolekul 21. mail andnud arhitekti kutsekvalifikatsiooni.

Kutsetunnistuse saajad:

Sander Aas – volitatud arhitekt IV kutsekvalifikatsioon,
Tiina Jaska – volitatud arhitekt IV kutsekvalifikatsioon,
Cerly-Marko Järvela – volitatud arhitekt IV kutsekvalifikatsioon,
Kai Kuusik – volitatud arhitekt IV kutsekvalifikatsioon,
Tarmo Kööp – volitatud arhitekt IV kutsekvalifikatsioon,
Tõnu Laanemäe – volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsioon,
Endrik Mänd – volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsioon,
Jane Pärnamaa – volitatud arhitekt IV kutsekvalifikatsioon,
Johann-Aksel Tarbe – volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsioon.

BOSi juhatuse liige I. Tiigi andis illustreeriva materjali abil lühiülevaate turundusreisist Saudi Araabiasse. Sõidu eesmärk oli selgitada, milliseid projekteerimisvõimalusi pakub Saudi Araabia Eesti arhitektidele. Reisi toetas Euroopa Liidu Regionaalarengu Fond läbi EAS Ühisturunduse toetuse meetme („Kontaktreis Saudi-Araabiasse"). Soome ehitusfirmadele suunatud reisi korraldas Soome ekspordiorganisatsioon.

Vaadanud läbi Jan Skolimowski EALi liikmeks astumise avalduse ja tööde kausta, otsustas eestseisus ta EALi vastu võtta.

Vaadanud läbi Peeter Loo EALi liikmeks astumise avalduse ja tööde kausta, otsustas eestseisus ta EALi vastu võtta.

Vaadanud läbi Grete Soosalu, Reedik Poopuu, Karin Tõugu ja Ingrid Aasoja EALi noortekogu liikmeks astumise avaldused ja tööde kaustad, otsustas eestseisus nad EALi noortekogusse vastu võtta.

A. Levald andis ülevaate 4. ja 5. juunil Euroopa Arhitektide Nõukogu peaassambleel toimunust. Seekordne peaassamblee oli väga asjalik, sisulise arutelu vormis ja avatud suhtlust soosiv. Peale A. Levaldi osales sellel ka I. Näkk.

A. Levaldi sõnul on ACE'i presidendi S. Harringtoni prioriteediks suhtlus liikmesorganisatsioonidega vastavalt nende probleemidele ning selleks parima tööviisi otsimine. ACE'i tegevusest kasu saajad peavad olema arhitektid, kelle tegevuse tingimused paranevad ja kes saavad tänapäevastes tingimustes tööd. ACE ootab kõikidelt liikmesriikidelt ettepanekuid arhitekti eriala puudutavate kõikvõimalike probleemide kohta (regulatsioonid, avalikud hanked jne).

ACE'i büroo uus direktor on A. Joyce. A. Sagne oli ACE'i tegevjuhina karismaatiline eurolobibürokraat, kes juhtis nõukogu peasekretärina autoritaarselt ning muutis liikmesorganisatsioonide esindused üldkogul pigem käetõstjateks, mitte arutelupartneriteks. A. Sagne juhtis ACE'i 19 aastat, mille jooksul suutis ta teha ACE'i eurobürokraatias arvestatavaks tegijaks. Samas muutus organisatsioon tugevasti tema, mitte niivõrd arhitektide näoliseks. Sellest oli vaja läbi murda, põlvkonnavahetus oli hädavajalik. Loodetavasti ei vähene sellega ACE'i kontaktid euroametnikega ja nende mõjutamise võimalused. Praegu otsib ACE sekretariaadile projektijuhti ja sellele kohale võivad kandideerida kõigi liikmesriikide arhitektid.

Detsembris 2010 saab ACE 20-aastaseks. Aastapäeva puhul kavandatakse Euroopa Parlamendis korraldada hulk üritusi, sh näitus parimatest säästva arhitektuuri näidetest. Näituse tegemiseks palutakse kõikidel ACE'i liikmesriikidel saata 9. juuliks vastavalt juhendile vähemalt ühe säästvat arhitektuuri esindava objekti jpg-vormingus pildid ja kirjeldus. Näitusele esitatavad objektid peavad olema kõrgetasemelise arhitektuurse käsitlusega, rahvuslikul tasandil tunnustatud ning võimaldama veenvalt määratleda säästlikkust (nt energiasäästlikkus, ressursisäästlikkus).

ACE avaldas hiljuti kaks olulist dokumenti, mis on vaja eesti keelde tõlkida. Ühes analüüsitakse laiemalt arhitekti tegevust ja seda mõjutavaid asjaolusid Euroopas, teine on koostatud arhitekti kutsekvalifikatsiooni aluseks oleva praktilise tegevuskogemuse omandamise põhimõtete kohta. Mõlemad dokumendid oleks vaja läbi töötada ja täpsemalt analüüsida.

ACE on saatnud liikmesorganisatsioonidele lihtsa küsimustiku arhitektide tegevuskeskkonna kohta, see tuleks kindlasti edastada vastamiseks ka EALi liikmetele.

ACE'i 20. aastapäeva näituse jaoks otsustati saata pildid ja lühike kirjeldus R. Valneri projekteeritud põhumajadest.

T. Paaver andis ülevaate siseministeeriumis peetud ekspertide, ministeeriumide ning maavalitsuste ja omavalitsusliitude töörühma arutelude ja osalejatele esitatud kirjalike küsimuste kokkuvõtete põhjal koostatud tööversioonis dokumendist **„Eesti ruumilise arengu visioon"**.

Siseministeerium ootas sellele täiendus- ja parandusettepanekuid 25. juunini.

Esmakordsel põgusal dokumendiga tutvumisel pidas eestseisus vajalikuks muuta selles kasutatud terminit *hajalinnastunud ruum*.

I. Tiigi tutvustas lühidalt EALi plaani moodustada **arhitektuuriklaster** järgmiste teemadega tegelemiseks:

- arhitektuuri eksport,
- hinnad,
- BIM (kogu tehnoloogiline edasiarendus),
- seadusandlus.

Arhitektuuriklastri moodustamiseks tuleb EASile esitada klastritoetuse taotlus. Arhitektuuriklaster, mille pidajaks oleks EAL, loodaks EALi liikmeskonna jaoks.

Klastri moodustamiseks on vaja kaasata sellesse vähemalt 10 osapoolt, kelleks võivad olla bürood ja organisatsioonid. Kindla nõusoleku arhitektuuriklastriga liitumiseks on andnud EKA. Teiste võimalike osapooltega läbirääkimised alles käivad.

Eestseisus suhtub arhitektuuriklastri loomisesse heakskiitvalt ja kooskõlastab klastri moodustamise otsuse.

Lõppenud arhitektuuri-võistlused

Eesti Arhitektide Liidu arhitektuuripreemia „Väike 2007–2009"

EAL on jätkanud huvitavamate väikeobjektide äramärkimise traditsiooni ja kuulutas 11. jaanuaril välja järjekordse, ajavahemikus 2007–2009 valminud väikevormide võistluse.

Žüriile hindamiseks esitati 30 eripalgelist väikeobjekti üle Eesti. Hindamisel võeti aluseks nende kunstilist taset, sobivust ja tähendust hoone ruumis või maastikul, innovaatilisust, eesmärgipärast detaililahenduste kasutamist, kujundust, materjalivalikut ja teostust. Žüriisse kuulusid K. Koov (EALi arhitekt), K. Tiigisoon (EALi arhitekt), M. Kask (EALi arhitekt), K. Kivi (EDLi disainer) ja T. Ojari (arhitektuurikriitik).

Võistluse tulemused:
EALi preemia „Väike 2007–2009" võitjad avalikustati auhinnatseremoonial ja võistlusteemalise näituse avamisel 1. juunil Arhitektuuri- ja Disainigaleriis.

Tänusõnad võistluses osalejatele ütles EALi esimees **Peeter Pere**, kes julgustas arhitekte praegusel keerulisel ajal olema aktiivsemad just väikevormide loomisel ja oma loomingust näituste vormimisel.

Žürii tööst tegi kokkuvõtte ja andis võitjatele kätte aukirjad žürii liige **Triin Ojari**. Ta tõstis 30 võistlustöö hulgast valiku tegemisel esile eelkõige võidutööde olulisust keskkonnas. Väike on alati väike suhtes suuremaga. Väikeste asjade tähendus ei ole väike ja väiksed asjad teevadki majast arhitektuuri ja majadevahelisest ruumist nauditava keskkonna.

EALi preemia tänavuses esikolmikus on väga erineva suurusega objektid. Hinnati nende professionaalset taset ja detailide läbitöötatust, aga ka teemasid, mis sellest väljapoole jäävad: kuidas objekt oma kaasaega kõnetab, mida olulist on tal öelda praeguses kiirelt muutuvas elukeskkonnas.

I preemia (30 000 kr) – **Lasva veetorn-galerii Võrumaal**

Autorid **Veronika Valk** (OÜ Zizi & Yoyo), **Kadri Klementi** (arhitekti abiline), **Kalle-Priit Pruuden** (OÜ Hansanova, klavertrepi ehituslik teostus), **Peeter Laurits** (teabematerjalide kujundus) ja **Kalle Tikas** (klavertrepi heli elektroonika).

II preemia (20 000 kr) – **istemööbel Tallinna Tehnikaülikooli peahoone ees**

Autorid **Martin Pärn** ja **Edina Dufala-Pärn**.

III preemia (10 000 kr) – **aiamaja Meriväljal**

Autorid **Toomas Tammis** (arhitekt) ja **Paco Ernest Ulman** (sisekujundus).

Väljavõtteid žürii hinnangutest:
Žürii üksmeelsel hinnangul **esikoha pälvinud Lasva veetorn-galerii** Võrumaal on suurepärane näide väikse teema mitmetahulisusest. Sisuliselt eikusagile on eimillestki loodud moodne sündmusruum. Vana veetorn – kohalikus kontekstis kahtlemata suur hoone – on saanud sisse ainukordse häälitseva klavertrepi, tippu vaateplatvormi ja roostes veetünni galerii. Veetorni tähendus laieneb eelkõige kohalikule väiksele kogukonnale, kes ajas oma väikest asja ja suutis mõne väikse, ent õige sammuga luua olulise maamärgi. Nüüdisajal moes olev kogukondlik planeerimine, kui soovite! Lisaks muidugi kätkeb torn endas heas mõttes hullumeelsust, visiooni ja pusimist pisiasjades, mis kõik näibki paremini teostuvat pealinnast kaugel eemal.

Professionaalse disaini mõttes oli **täiuslik teise preemia saanud istemööbel Tallinna Tehnikaülikooli peahoone ees**. Läbimõeldud tootekujundus ja materjalivalik, lisaks toolide oskuslikult avalikku ruumi kujundav funktsioon. Tehtud küll kindla koha jaoks, võiksid need toolid vabalt ka iseseisva tootena Eesti algupärase linnamööbli lippu kõrgel hoida. Ülikooli peaukse esine plats on erikujuliste istmete abil saanud täiesti uue rütmi ja hingamise.

Kolmas preemia sukeldub privaatruumi teemasse. Väike kui avalikust sfäärist kõrvale jääva eraelulise keskkonna määratlus, kodu ja selle haakumine inimliku argieluga. Aiamaja Meriväljal on lisandus mõni aasta kasutuses olnud villale, arhitektuurselt moodustavad need kokku selgelt jälgitava terviku. Aiamaja on kitsukestest tingimustest võtnud maksimumi: visuaalselt pigem piirdeaia paksendusena mõjuv hoone arvestab nii reljeefi kui ka pakub funktsioone rehakuurist väikse korterini. Elu edenedes muutuvad inimeste vajadused ning hea, et maja kui elamise masina piiriks on seatud terve krunt.

Näituse avasõnad lausus kuraator Karin Paulus, kes rõõmustas, et näitust on kutsutud juba mitmesse linna üle Eesti ja järgmisena reisibki see Kuressaarde. Rändnäitusega soovitaksegi tutvustada väikevorme ja näidata, et tillukesed asjad võivad muuta maailma. Või kui mitte kogu maakera, siis vähemasti üht koduõue või külakogukonda. Möödunud võistlusel („Väike 2002–2006") esinesid edukalt koerakuut ja tara, seekord näeb kõrvuti veetorni tehtud klavertrepiga galeriid, grillmaju, putkasid, purskkaeve, pinke, mänguväljakuid ja muud põnevat.

Lisateave: Karin Paulus, näituse kuraator, 5648 6961

Triin Ojari, žürii liige, 505 9120

Võistluste eelteave

Märtsis valmis rahvusooper Estonia tellimusel EALi, OÜ Urban Management ja OÜ ARS Projekt koostöös linnaehituslik **analüüs Estonia uue hoone asukoha** valikuks. 14. mail kohtunud Estonia ja EALi esindajad selgitasid võistluse tausta ja üldpõhimõtteid, et kavandada võistluse korralduslikku poolt ja ajagraafikut. Praegu käivad EALil läbirääkimised ja ettevalmistused, alustamaks võistlust rahvusooperi uue hoone arhitektuurse eskiisi saamiseks.

EALi teated

Eesti arhitektide ja sisearhitektide suvepäevad

10.–11. juulil kohtuvad Eesti arhitektid ja sisearhitektid ning arhitektuurihuvilised heaks tavaks kujunenud suvepäevadel **Naissaare külalistemajas** ja **Omari küünis**. Seekordne seminar otsib Eesti arhitektuuris **identiteeti**.

Arutleme, kas on olemas Eesti oma arhitektuuri või kuulub meie looming pigem suurema nimetaja alla. On see nüüdisaegne lääne arhitektuur, Euroopa, Põhjamaade või Baltimaade arhitektuur või endiste sotsialismimaade arhitektuur? Eesti arhitektuuri on eksponeeritud nii ühes kui ka teises kontekstis sõltuvalt näitaja ettekujutusest. Kuid mida me ise tahame?

Kas meile on oluline luua midagi meile ainuomast, järgides traditsioone ja tõekspidamisi, või oleme raputamas ennast vabaks kõikidest piirangutest ning rühime avangardse maailmaarhitektuuri poole, kus rahvuslikkus võib olla vaid kerge virvendus suuremate trendide taustal? Või ongi rahvuslik arhitektuur ise see uus, äraunustatud vana, mis trendi loob? Kas sel juhul hoiame traditsioonilisi võtteid kasutades endiselt alal oma identiteeti või püüame selle kaudu hoopis trendika arhitektuuri poole?

Nõusoleku tulla seminari peaesinejaks on andnud hinnatud Horvaatia arhitekt ja lektor **Hrvoje Njiric**, kelle töid on ulatuslikult kajastatud ajakirjas El Croquis ja kes on võitnud mitmeid võistlusi ja auhindu. Identiteedi teemadel võtavad sõna **Mikko Fritze** Goethe Instituudist ja **Madle Lippus** Uue Maailma seltsimajast. Disainer **Ain Nurmela** vestleb kuulajatega ruumi temaatilisest dekoreerimisest ning **Liisa** ja **Andres Põime** annavad ülevaate saatkondadest maailmas.

Suvepäevade lõõgastavasse ossa kuuluvad nagu alati vabamas vormis sportimine, kohaliku ümbrusega tutvumine, muusikaline ja tantsuline meelelahutus ning suhtlus kolleegide ja koostööpartneritega. Kindlasti toob palju põnevust ja nalja meeskondlik fotoseiklus Plaadipunkti auhindadele.

10. juuli õhtul on Naissaarel Nargen Festivali (www.nargenfestival.ee) kontsert **„Põhjala saarte hääled & Tormis"**, Villu Veski & Tiit Kalluste. Meie suvepäevalistele on kontserdile broneeritud 70 kohta ja pileteid saab osta kohapeal sularaha eest.

Külalistemaja ja Naissaarega saab tutvuda Naissaare külalistemaja kodulehel.

Sõit ja osalustasu

Saarele viib meid 10. juuli hommikul ainult meie jaoks tellitud reis laeval Monica, mis väljub kell 7.30 Admiraliteedi basseini juurest (tellitud laevast mahajäänud saavad saarele tulla ka kell 10 väljuva liinilaevaga, kui seal on vabu kohti). Tagasi tuleme pühapäeval kell 14 või 18. Kuna tegemist on graafikujärgsete reisidega, palume registreerumisel teada anda oma eelistusest.

Registreerimine suvepäevadele aadressil info@arhliit.ee või telefonil 611 7430. Registreerimine kehtib vaid koos osavõtutasu ülekandmisega EALi arveldusarvele 10022011720004 (selgitusse panna suvepäevad, nimed). Tasuda võib ka EALi kontoris. Vajaduse korral saame koostada arve.

Osalustasu sisaldab ööbimist, toitlustust ja laevapileteid, *à* 240 kr.

NB! Naissaare külalistemaja ei ole hotell. Toad on lihtsad, valdavalt neli voodikohta, kuid leidub ka 5- ja 6-kohalisi, kus osa asemeid on narid. Pesemisvõimalus on saunas. Kahekohalisi mugavustega tube külalistemajas pole.

Osalustasu ööbides 4–6 inimese tubades:

Liitude liikmed	600 kr
Liikme abikaasa/elukaaslane	500 kr
Lapsed	300 kr
Üliõpilased	500 kr
Noortekogu ja seeniorliikmed	400 kr
Mitteliikmed	800 kr

Osalustasu ööbides saalis või telkides:

Liitude liikmed	400 kr
Liikme kaaslane	350 kr
Lapsed	200 kr
Üliõpilased	350 kr
Noortekogu ja seeniorliikmed	300 kr
Mitteliikmed	500 kr

Küsimuste korral pöörduda suvepäevade projektijuhi **Liivi Haameri** poole: liivi@arhliit.ee, telefon 611 7433, 5669 4109.

Volitatud arhitekt IV ning volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsiooni määramisest

Volitatud arhitekt IV ja volitatud arhitekt V kutsekvalifikatsiooni määramiseks nõutavate dokumentide EALi kutsekomisjonile esitamise tähtaeg on **17. september 2010**.

Dokumendid palume tuua EALi (Lai 31, Tallinn).

Kutsemääramise tasu palume kanda EALi kutsekomisjoni arveldusarvele 221030331735, tasuda on võimalik ka sularahas.

Kogu kutsemääramist puudutav materjal on kättesaadav EALi kodulehekülje www.arhliit.ee rubriigis „Kutsekoda".

Kutsekomisjoni otsustava istungi aeg täpsustub.

Arhitekti kutsetunnistuse väljastamise tasumäärad

Kutsekvalifikatsiooni tase	Tasumäär (krooni)	
	EALi mittekuuluvale arhitektile	EALi liikmest arhitektile
Volitatud arhitekt IV	4000	3000
Volitatud arhitekt V	5000	4000

EALi kutsekomisjon

Kontakt: Signe Liivaleht, 611 7430, signe@arhliit.ee

9.–11. septembrini on Tallinnas EALi korraldusel UIA visiooni ja strateegia komitee koosolek.

UIA II regiooni kohtumisel Küprosel märtsis tegi UIA juhtkond Eestile ettepaneku korraldada UIA visiooni ja strateegia komitee järgmine kohtumine Tallinnas.

Koosoleku peateema ja eesmärk on defineerida UIA üldine poliitika aastateks 2011–2014. Koosolekule oodatakse vähemalt kahte esindajat igast UIA regioonist, UIA-BAUA esindajaid Eestist, Lätist ja Leedust ning lisaks UIA juhtkonna valitud külalised. Koosolekust osa võtma palutakse ka ACE'i president. Avatud kohtumisele on väga oodatud kohaliku arhitektkonna esindajad, kellelt soovitakse kuulda oma ettekujutust UIA tööst laiemalt ja aktiivset arutelu võimalike UIA strateegia küsimuste üle. Ürituse raames on kohtumisi ja temaatilisi ekskursioone Tallinna vanalinnas ja moodsa arhitektuuri tutvustamiseks.

Arhitektuuri-keskuse teated

Üritused Eestis

RÄNDNÄITUS „VÄIKE 2007–2009"
Juuli–august

EALi väikevormide näitusega oli võimalik tutvuda 1.–25. juunini Arhitektuuri- ja Disainigaleriis. Edasi rändab näitus Haapsalu kultuurimajja ning avatakse seal juuli teisel nädalal. Rändnäitusega soovitakse tutvustada väikevorme ja näidata, et tillukesed asjad võivad muuta maailma. Või kui mitte kogu gloobust, siis vähemasti üht koduõue või külakogukonda. Eelmisel konkursil („Väike 2002–2006") esinesid edukalt koerakuut ja tara, seekord näeb kõrvuti veetorni tehtud klavertrepiga galeriid, grillmaju, putkasid, purskkaeve, pinke, mänguväljakuid ja muud põnevat.

Kuraator: Karin Paulus. Rahastaja: Eesti Kultuurkapital

ARHITEKTUURI VÄLKLOENG
August

EAK veebis on võimalik kuulata varasemate välkloengute salvestisi. Järgmine välkloeng tuleb **augustis**, jälgige infot koduleheküljel!

Rahastaja: Eesti Kultuurkapital

VIIMSI VALLA FOORUM
7.–8. september

EAK linnafoorumite sarja võtab kokku foorum Viimsis. Lähem teave enne üritust linnafoorumite koduleheküljelt http://www.arhitektuurikeskus.ee/linnafoorumid. Samas on üleval eelmiste foorumite (Tallinna, Rakvere, Narva, Tartu, Pärnu) videosalvestised ja ettekannete failid. Linnafoorum on kahepäevane töötuba, kus Eesti ja välismaa arhitektid arutlevad koos eri elualade spetsialistide, kohaliku omavalitsuse esindajate ja huvirühmade esindajatega aktuaalsete linnaruumi küsimuste üle.

Rahastaja: Norra-EMP regionaalarengu toetusprogramm

Välisüritused

NÄITUS „BOOM/ROOM" BERLIINIS
19. mai – 1. august

Eesti nüüdisarhitektuuri näitus avati 19. mail Berliinis Saksa Arhitektuurikeskuse (DAZ) ruumides. Avamisele eelnesid lühiettekanded teemal „Eesti panoraam". Esinesid arhitektuuriajaloolane ja arhitektuuriajakirja Maja peatoimetaja Triin Ojari ning arhitekt Martin Aunin, kes pärjati tänavu Eesti noore arhitekti aastapreemiaga. Näituse avasid Eesti Vabariigi suursaadik Saksamaal dr Mart Laanemäe, Saksa Arhitektuurikeskuse direktor Kristien Ring ning EAK juht Ülar Mark. Näitusega algas üritustesari, millega tähistatakse Berliini Eesti suursaatkonna 90 aasta juubelit.

Näitus pakub ülevaate Eestis 2000–2008 valitsenud majandustõusu tingimustes sündinud eredamatest arhitektuurinäidetest. Eksponeeritakse Tallinnas Rotermanni kvartalis asuvat Jahuladu, ärihoonet Rävala pst 4, Lotte lasteaeda Tartus, Rakvere keskväljakut, Fahle Maja jt objekte.

Näituse kuraator on Pille Epner, selle koostas Eesti Arhitektide Liit ning eksponeerimise Berliinis korraldas EAK.

Rahastajad: Eesti suursaatkond Berliinis, Eesti Kultuurkapital, Eesti Arhitektide Liit

NÄITUS „BOOM/ROOM" JA INSTALLATSIOON „RIVER BELL" LONDONI ARHITEKTUURIFESTIVALIL

Eesti Arhitektuurikeskus koostöös Eesti Arhitektide Liidu, Eesti saatkonnaga Londonis ja kultuuriministeeriumiga eksponeerib Londoni arhitektuurifestivalil Eesti arhitektide loomingut. Festival kestab 19. juunist 4. juulini.

Näitus „Boom/Room" asub festivali peakorteri NLA (New London Architecture, 26 Store Street, London WC1E 7BT) galeriipinnal. Algse „Boom/Roomi" materjalide põhjal Pille Epneri koostatud uue näituse aktsent on noorte arhitektide loomingul. Näitus on saanud uue kujunduse ja uue kataloogi.

Kujundajad: Indrek Sirkel (EKA), Jan Tomson (JanTomsonDisain).

Näituse ametlik tutvustusüritus oli 25. juunil.

Vilen Künnapu installatsioon „The River Bell" on eksponeeritud Londonis Soutwark Cathedrali hoovis (täpse nimetusega Millennium Courtyard). See kujutab endast fiiberklaasist kirikukella sümbolit, mis toetub augustatud terassilindrile ning mille kohal on taeva poole laienev rohekast vasest astmestik, vertikaalne terasvarras ja sellele toetuv horisontaalne alumiiniumist rattakonstruktsioon. Ratta augustus on tuletatud gooti katedraali roosaknast. Kõik kompositsiooni elemendid on dialoogis katedraali torni geomeetriaga.

Installatsioon on vaadata 10. juunist 31. augustini.

Rahastajad: EASi regionaalarengu fond, Eesti Kultuurkapital, kultuuriministeerium, Eesti Arhitektide Liit

VENEETSIA ARHITEKTUURIBIENNAAL
29. august – 21. november

Eesti eksponeerib biennaalil Eesti omapära – tipptasemel eramuid. Eramaja on intiimne ja ühe isiku põhine teos, mis on selle inimese nägu. Ka näituse külastajaid kõnetab eramute valik paremini kui ühiskondlikud hooned. Samuti on Eesti arhitektide kasulik ja huvitav teada saada, kuidas neile maailmas reageeritakse. Meil pole palju võimalusi saada peegeldust oma tegevusele, Veneetsia biennaal annab selleks suurepärase võimaluse.

Eesti väljapaneku autorid: Kalle Vellevoog (arhitekt), Tiiu Truus (sisearhitekt), Martin Pedanik (graafiline disainer), Karen Jagodin (arhitektuuriteadlane). Kutsetega külalistele on näitus avatud 26.–28. augustini.

Eesti väljapaneku rahastajad: Eesti Kultuurkapital, kultuuriministeerium

EALi välissuhtlus

2010. aasta kevad Euroopa Arhitektide Nõukogus

Käesolev aasta on väga tähtis verstapost nii Euroopa Arhitektide Nõukogule (EAN) kui ka EANi ja EALi omavahelistes suhetes.

EAN loodi 20 aastat tagasi, 1990. aastal Euroopa Liidu liikmesriikide ehitatud keskkonna arhitektuurse kvaliteedi tagamiseks, arhitektide tegevuskeskkonna edendamiseks ja nende eesmärkide saavutamisel arhitektide huvide esindamiseks Euroopa Liidu institutsioonides. Kümme aastat tagasi – 2000. aasta kevadel – võtsime koos Margus Koodi ja Tiina Tallinnaga kolmekesi esimest korda osa EANi peaassambleest Brüsselis ning seal sai EAL organisatsiooni vaatlejaliikmeks. Viis aastat tagasi – 2005. aasta kevadel – jõustus aga EALi täisliikme staatus.

Nende aastate jooksul on maailm ja Euroopa põhjalikult muutunud, arhitekti asend ühiskonnas ei ole meil ega mujal sellest puutumata jäänud.

Muutub ka organisatsioon ise. Juuni lõpus läks pensionile EANi peasekretär Alain Sagne, kes oli selles ametis 19 aastat. A. Sagne'i panus organisatsioonile on olnud väga suur

ja oluline. Peasekretärina oli ta karismaatiline eurolobist ja tugev juht, kes muutis oma tegevusega EANi Euroopa institutsioonide koridorides arvestatavaks ja kõnelustele kaasatavaks partneriks ehitusmaterjalide tootjate ja ehitajate organisatsioonide kõrval. Eestis oleme kuulnud teda esinemas rahvusvahelisel arhitektuuripoliitikate seminaril 2005. aasta alguses ettekandega arhitektuurist ja elukvaliteedist. Samas on 19 aastat ühes ametis kahtlemata väga pikk aeg, millega võib kaasneda rutiin. Organisatsioon muutuski vaatamata presidentide ja juhatuse vahetumisele tugevasti peasekretäri nägu ning liikmesorganisatsioone oli üldkogul mõnikord vaja vaid käetõstjateks. Tegevus ühise eesmärgi saavutamiseks kaugenes asjaosalistest. Vahetus oli seega vajalik, loodetavasti ei vähene sellega ACE'i kontaktid euroametnikega ega kahane nende mõjutamise võimalused.

4. ja 5. juunil peetigi EANi üldkogu väga asjalike sisuliste arutelude vormis ning õhkkond oli avatud suhtlust soosiv. Muutusi paremuse suunas on tunda ning ühiselt raske periood on soodustanud koostööd. Uue presidendi Selma Harringtoni prioriteediks on suhtlemine liikmesorganisatsioonidega vastavalt nende probleemidele ning selleks parima tööviisi otsimine. Tema sõnutsi peavad EANi raames tehtavast kasu saama arhitektid, kelle tegevuskeskkond paraneb ning kes leiavad tänapäevastes tingimustes tööd. EAN ootab kõikidelt liikmesriikidelt ettepanekuid ja teavet arhitekti eriala puudutavate kõikvõimalike probleemide kohta (regulatsioonid, avalikud hanked jne).

Osalesime peaassambleel koos Indrek Näkiga, tema esindab meie liitu EANi arhitektiteenuste kaubanduse töörühmas, mis tegeleb nende teenuste vaba liikumise soodustamisega. Arhitektide kutseala ja teenuste osutamine on mitmes maailma riigis reguleeritud kohati palju rangemalt kui Euroopa Liidus. Nende hulka kuulub ka liberaalse majanduse ja Lääne demokraatia lipulaev Ameerika Ühendriigid.

EANi 20. aastapäeva puhul kavandatakse detsembris Euroopa Parlamendis korraldada hulk üritusi, sh näitus säästva arhitektuuri parimatest näidetest, igast liikmesriigist üks.

Säästev arhitektuur ja säästev areng ehituses on tänapäeval hiiglaslik ärihoovus, kus liiguvad suured rahasummad. Säästev arhitektuur ei ole otseselt seotud kliima soojenemise aspektidega jms, vaid ressursisäästliku vastutustundliku ehitamisega, sh energiatõhususega (vt http://www.buildup.eu/partners, http://www.ace-cae.org/public/contents/getdocument/content_id/41).

Energiasäästlik arhitektuur tähendab energiasäästlikkust arhitektuuri kaudu, kuid eelkõige arhitektuuri. Säästev ehitus peab samas olema seotud kogukonna ja ühiskonna säästvusega ka linnaplaneerimise kaudu (vt Bristol Accord http://www.eukn.org/eukn/themes/Urban_Policy/bristol-accord-minsterial-informal_1400.html). Arhitektide ülesanne on aga vastu hakata säästva ehituse nivelleerivatele ilmingutele, samas seda suunata, ära kasutada ning anda sellele arhitektuurne sisu ja vorm.

Säästva arengu osised oleksid:

- keskkond, sh energiakasutus,
- sotsiaalne-ruumiline planeerimine,
- kultuuriline aspekt.

Nagu näha, pole siin iseseisvana nimetatud majanduslikku aspekti, sest seda realiseeritakse eeltoodud osiste kaudu. Majanduslikul kokkuhoiul ei ole ilma nendeta säästvat sisu. Koonerdamine pole kokkuhoid. Üldine küsimus on, kuidas sõnastada säästva arhitektuuri põhimõtteid arhitektikeskselt, et olla siin juhtivaks spetsialistiks, mitte vormistajaks.

EANi arhitektide erialase tegevuse töörühm on koostanud ulatusliku ülevaate arhitekti tegevusest ja seda mõjutavatest asjaoludest Euroopas. Huvilised saavad selle kätte EALi sekretariaadi kaudu. Erinevate direktiivide rakendamisel tekkivate vastuolude tõttu on peaaegu kõigil erialadel käimas ulatuslik deregulatsioon ning sellega kaasnev võitlus tegevusväljade ja ellujäämise pärast. See dokument on asjakohane Eesti arhitektuuripoliitika ajakohastamisel ning väärib eesti keelde tõlkimist.

EAN kui Euroopa Arhitektuuripoliitikate Foorumi asutaja on seisukohal, et aeg on küps Euroopa Liidu ühise arhitektuuripoliitika formuleerimiseks.

Andres Levald
EALi delegatsiooni juht Euroopa Arhitektide Nõukogus

EALi uued liikmed

Johann-Aksel Tarbe,
sünd 06.05.1978.
Lõpetanud 2002. aastal Eesti Kunstiakadeemias arhitektuuri eriala.

Alus: EALi eestseisuse otsus nr 160/04.03.2010.

Tarmo Kööp, sünd 31.01.1973.
Lõpetanud 2000. aastal Eesti Kunstiakadeemias arhitektuuri eriala.

Alus: EALi eestseisuse otsus nr 160/04.03.2010.

Indrek Laos, sünd 09.05.1974. Lõpetanud 2001. aastal Eesti Kunstiakadeemias arhitektuuri ja linnaplaneerimise eriala.

Alus: EALi eestseisuse otsus nr 161/18.03.2010.

Indrek Rünkla, sünd 03.09.1971. Lõpetanud 1998. aastal Eesti Kunstiakadeemias arhitektuuri eriala.

Alus: EALi eestseisuse otsus nr 162/08.04.2010.

Kätlin Mänd, sünd 15.10.1975. Lõpetanud 1993. aastal Eesti Kunstiakadeemias arhitektuuri ja linnaplaneerimise eriala.

Alus: EALi eestseisuse otsus nr 164/06.05.2010.

Jan Skolimowski, sünd 12.01.1977. Lõpetanud 2001. aastal Eesti Kunstiakadeemias arhitektuuri eriala.

Alus: EALi eestseisuse otsus nr 167/17.06.2010.

Peeter Loo, sünd 06.10.1972. Lõpetanud 2002. aastal Tallinna Tehnikakõrgkoolis arhitektuuri eriala.

Alus: EALi eestseisuse otsus nr 167/17.06.2010.

Teated seenioridele

1. Sektsioon on pidanud vajalikuks suurendada juhatuse liikmete arvu ning 6. aprilli koosolekul valiti juhatus aastateks 2010–2012 järgmises koosseisus:
   Ell Väärtnõu – sektsiooni juhataja ja EALi põhikirja järgi ka eestseisuse liige,
   Heili Volberg-Raig – asejuhataja,
   Olga Kontšajeva – juhatuse liige,
   Eili Kukkur – juhatuse liige,
   Dmitri Bruns – juhatuse liige.

2. 21. aprillil oli väljasõit Niitväljale, et tutvuda Villa Benitaga. Peatusime joa ääres ja vaatasime põgusalt Keila-Joa mõisa ümbrust, sealt edasi läksime Niitväljale. Villa Benitast jäi hea mulje, ehkki see töötab alles osalise koormusega ja ümbrus on esialgu kujundamata. Tagasiteel külastasime Keilas Harjumaa muuseumi, kus meid põhjalikult juhendati. Pärast pubilõunat käisime kirikus ja surnuaias.

3. Korrapärastel kokkusaamistel Pagaripoiste kohvikus õnnitlesime juubilare ja teisi sünnipäevalapsi. F. Tomps oli osalenud kaitseliidu korraldatud sõidul Peterburi, Viiburisse ja soomepoiste sõjatandrile kuni Mannerheimi liinini, tema muljetest saime huvitava ülevaate.

4. Järgmised kokkusaamised on meil pärast suvevaheaega ikka endiselt kuu esimesel teisipäeval, s.o 5. oktoobril, 9. novembril ja 7. detsembril kell 14 Tallinnas Pagaripoiste kohvikus. Kõik, kel pensioniiga käes, on oodatud ja arvatud sektsiooni liikmeteks!

E. Väärtnõu

Lahkunud EALi liikmed

Andres Ringo (26.07.1938 – 13.03.2010)
Maire Haas (08.03.1956 – 23.03.2010)

Mälestame

MEIE JUUBILARID

Juuli

02.07	Jüri Siim	50
11.07	Inga Orav	65
14.07	Tiina Skolimowski	55
16.07	Maris Remi	60
19.07	Aate-Heli Õin	70
24.07	Tiina Orunuk	55
25.07	Tõnu Kull	70
27.07	Raivo Mändmaa	60
29.07	Irina Raud	65

August

18.08	Riho Jagomägi	50
18.08	Tõnis Palm	55
19.08	Rein Veber	70
20.08	Karin Lüüs	70
21.08	Siiri Kasemets	65
21.08	Rein Raie	60
25.08	Kersti Arulaid	55
26.08	Jüri Okas	60

September

15.09	Kalle Rõõmus	55
23.09	Galina Stepanjan	80
30.09	Henno Adrikorn	70

Eesti Arhitektide Liit

RK: 80053223
Aadress: Lai tn 31, Tallinn 10133
Üldfaks: 611 7431
E-post: info@arhliit.ee
Kodulehekülg: www.arhliit.ee

Pangarekvisiidid: ak 10022011720004, SEB
EALi liikmemaks on 1200 kr aastas,
seenioridel kuni 70. eluaastani 150 kr

EALi esimees on Peeter Pere
EALi aseesimehed on Jaak Huimerind, Tõnu Laigu,
Villem Tomiste ja Kalle Vellevoog

Tegevdirektor Liina Laineveer: tel 611 7435, liina@arhliit.ee
Sekretär Signe Liivaleht: tel 611 7430, signe@arhliit.ee
Projektijuht Liivi Haamer: tel 611 7433, liivi@arhliit.ee
Raamatupidaja Anne Kerge: tel/faks 611 7434, anne@arhliit.ee

EALi kontori suvised lahtiolekuajad:
juulist augustini T–N kl 10–16 (alates septembrist E–R kl 10–17)

EALi eestseisuse koosolekud on üle nädala neljapäeviti algusega kl 16.30.
Juulis koosolekuid ei peeta, eestseisus alustab taas tööd augusti lõpus.

EAL
EESTI ARHITEKTIDE LIIT